

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nauk ženevskega razsula

Ali smo res tako pozabljeni, ali pa tako nelvarežni, da smo popolnoma prešli zanimiv jubilej? V nedeljek, dne 17. januarja bi se moral v Ženevi prav v stotile zbrati k rednemu zasedanju Svet Zveze narodov. Zasedanje je bilo preloženo na prihodnjo sredo zaradi francoske vladne krize. Če pomislimo, s kakšnimi upi so vsi narodi brez izjeme pred 20. leti proslavljali ustanovitve Zveze narodov kot ono, od vseh tako težko pričakovano zaščitnico, ki bo odslej nepristransko delila pravico v mednarodnem življenju in človeštvo varovala pred novimi prelivanja krvi, ki jih povzročajo nepomirljive objestnosti malih in velikih, bi morali priložnost tega jubileja zgrabiti, da dvignemo vero v Zvezo narodov s tem, da proslavljamo dela, ki jih je izvedla v okviru svojih velikih človečanskih dolžnosti.

Toda če pogledamo danes na to ustanovo, nam mine veselje do jubilejnega razpoloženja. Ali je vojno preprečila? Ni je. Od leta 1930 dalje vsako leto teče kri in prelivajo jo narodi, ki so se svoje dni pisali v Zvezo narodov in ji nekateri še danes pripadajo. Ali je ščitila življenje malih narodov, ki so se zanašali na prisego svetovnega pakta miru, iz katere se je rodila Zveza narodov? Ni, kajti medtem so izginile iz zemlje države, katerih predstavniki so pred 20. leti sopolpisali prisego, ali pa so jim bili odločeni veliki kosi njihovega državnega ozemlja. Ali je ustvarila zavest varnosti in miru, ki sta osnovni pogoj za brezskrbno gospodarsko udejstvovanje in za kulturni napredek? Tudi tega ni storila, kajti križem sveta so potegnjene nasprotujoče si fronte, za katerimi se narodi, v strahu za svoj obstoj oborožujejo, kot se še nikoli v vsej človeški zgodovini niso oboroževali, gospodarstvo pa životari, a kulturnega dihanja skoraj ne slišimo več. Ali je med narodi, ki so se ji pridružili, znala ohraniti vsaj neko površno zvezo, vsaj neko vnanjo skupnost, ki vlada v družini, pa čeprav njeni člani hodijo vsak svoja pota? Niti tega ni znala ohraniti, kajti številni veliki narodi so jo zapustili in s hrupom zaloputnili vrata njene hiše. Prva je bila Japonska, sledila ji je Nemčija. Nato je odšla Italija. To so trije veliki kanski imperiji, ki spadajo med najmočnejše na svetu in ki so se zbrali v svojem lastnem taboru, ki nosi le preveč viden znak nejevolje nad pomanjkljivim delovanjem Zveze narodov. Zedinjene države severne Amerike, torej četrti svetovni imperij, pa nikoli niso mogle premagati prvega nezaupanja do nje in so do danes daleč proč od nje. Pod ženevsko streho sta dejansko ostali le dve veliki svetovni sili, Francija in Anglija — kajti Kitajska je na tem, da jo kot državo popolnoma zdrobe, sovjetska Rusija pa svojega članstva v Ženevi nikoli ni smatrala za kaj drugega kot za govorniško tribuno, da je v osrčju Evrope mogla z njo razkrajati vsako skupnost in hujskati narode proti narodom. Ob teh dveh velesilah se stiska še veliko število manjših držav in državic, ki pa nobena več resno ne veruje v pomoč Zveze narodov, ampak so se s strahom v sredi razkropile in šle iskati vsaka svojo zaščito drugam. Včeraj pa smo na svoje veliko začudenje mogli čitati v poluradnem glasilu francoske vlade silno tehtno razmišljanje, da bo tudi francoska zunanja politika morala v svojem lastnem interesu nešteta dejstva vzeti na znanje in iskati za svojo zunanjo politiko bolj trdnih osnov, kot pa je ženevske razsulo.

Ko se bo torej Svet Zveze narodov prihodnji teden v stotile zbral k zasedanju, bo razumljivo, da nikomur ne bo prišlo na um, da bi ob takšnih razvalinah govoril jubilejne slavošpeve, in najbolje, kar se bo moglo zgoditi, bo — molk okrog tega dogodka. Sicer pa je danes tudi hrup mednarodnih preprirov tako grmeč, da bi se v njem ženevski govori ne slišali več. Zveze narodov, ne tiste prve Wilsonove, vso človeštvo objemajoče duhovne družine, ki je izginila v megli neuspelih razorožitvenih konferenc, in ne one druge, ki je bila vsaj izraz vnanje mednarodne skupnosti, danes nikjer več ni. Ostala je samo še palača in v njej lepi prostori, kjer imajo predstavniki narodov možnost, da se med seboj pomenujejo prav tako neobvezno, kot člani stalnih pomenij, ako si zažele dolga časa preganjajočih pomenkov.

Spričo razpada te mednarodne ustanove, ki ji manjkajo skoraj vsi pogoji, da bi se mogla uspešno izvesti tudi samo eno svojih nalog, zapisanih v paktu Zveze narodov, bo moral svet, ki hoče živeti naprej, iskati drugih potov, da si življenje olajša. Vsaj začasno, dokler se furija, ki je človeštvo razpodelila v sovražne si tabore, ne popleže in bodo ideali miru in tvornega sodelovanja postali bolj vidni, bolj zaželeni tudi, ker bolj — potrebni posameznikom in narodom. V tem izpraševanju vesti, za katerega je sedaj, ko je treba iskati novih smeri, nastopil čas in ki ga mišljijo velike sile, kot Francija in Anglija, opraviti resno in vestno, bo igralo pač prvenstveno vlogo vprašanje, če je bilo v prošlosti pametno, da so skušale pod eno streho združevati, kar se združiti ne da, če je bilo — da govorimo čisto odkrito — modro, da so se tolikanj trudile, da bi bile privlekle v ženevsko hišo razkrojevani princip komunizma s tem, da so privabile tja državo, ki ji je ko-

Dr. Milan Stojadinović v Kruppovih tovarnah

Jugoslovanski min. predsednik si ogleduje središče nemške industrije

Essen, 20. januarja. AA. (DNB) Predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović se je davi pripeljal s posebnim vlakom v Essen. Na postaji so ga pozdravili jugoslovanski novinarji, deželni namestnik in essenski župan. Nato so se jugoslovanski gostje odpeljali z avtomobilom v Kruppove tovarne. Pred postajo in na vseh ulicah, po katerih so krenili avtomobili predsednika jugoslovanske vlade, je velika množica prisrčno pozdravljala dr. Stojadinovića.

Dr. Stojadinović si je danes ogledal Kruppove tovarne. V novi povečani dvorani glavnega ravnateljskega posloja teh tovarn je bil slavnosten sprejem predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića in njegove gospe. Uglednega gosta je pozdravil dr. Krupp, predsednik upravnega od-

bora in ravnateljstva. V svojem pozdravnem govoru je dr. Krupp v. Bohlen und Halbach na kratko orisal historiat na vsem svetu znamenitih Kruppovih podjetij. Govorec o delovanju podjetja je navajal posebne naloge, ki jih postavlja za nemško gospodarstvo štiriletni načrt. Omenil je med drugim novi tehnični postopek za boljše izrabo slabše rude, ki vsebuje manjši odstotek železa. Nato je na kratko orisal velpomembne socialne ustanove, ki so jih za svoje delavstvo in nameščenstvo ustvarile Kruppove tovarne. Naposled je omenil dobre kupčijske zveze Kruppovih tovarn z Jugoslavijo. Nato je dr. Krupp izročil predsedniku vlade dr. Stojadinoviću kot častni dar nož za odpiranje pisem, umetniško izdelan iz jugoslovanskega železa, in izrekel svoje najlepše

želje za nadaljnji krepki gospodarski razvoj in srečen polet kraljevine Jugoslavije. Po njegovem pozdravu se je začel ogled posameznih naprav Kruppovih tovarn.

Nova sovietska vlada

Na seji 19. t. m. je vrhovni svet URSS izvolil svet ljudskih komisarjev, ali z drugimi besedami, rusko vlado. Predsednik je Molotov, podpredsednik Cubar, Mikoja in Kozor, komisar za gospodarski načrt Voznesenski, zunanje politični komisar Litvinov (za katerega se Stalin dolgo ni mogel odločiti, ker ga je delal odgovornega za poraz sovjetske politike v Evropi), za notranjo politiko Ješov, za vojsko Vorosilov, za mornarico Smirnov, za težko industrijo Lazar Kaganovič, za mehanične konstrukcije Bruskin, za državnoobrambno industrijo Mihael Kaganovič (Lazarjev brat), za prehrano Gulinski, za lahko industrijo Hlestakov, za gozdno industrijo Rijov, za železnice Bakulin, za vodni promet Pahomov, za pošto in elektriko Bermann, za poljedelstvo Eike, za državne kolhoze Julkin, za finance Zverov, za žitne rezerve Popov, za trgovino Smirnov, za izvozno trgovino Čvalov, za justico Rikov, za narodno zdravstvo Boldirev, za ljudsko šolstvo Kaftanov, za umetnost Lazarov, za srednje in višje šolstvo Gričmanov (Zid).

Kakor se vidi, so število komisarjev znatno pomnožili.

Proletarsko plemstvo

Sploh se ustvarja čedalje večji razred prvakov režima in višjih uradnikov ter funkcionarjev stranke, katerim se bodo zdaj pridružili tudi poslanci obeh zbornic. Vrhovni svet je soglasno sklenil, da bodo vsi poslanci dobivali stalno mesečno plačo 1000 rubljev, ki se bodo plačevali tudi, kadar parlament ne bo zasedal, ter 150 rubljev dnevno za časa zasedanja in primerne nagrade kot predsedniki, tajniki raznih odsekov in pododsekov. To pomeni, da bodo to prav dobro plačani ljudje v Rusiji, ki bodo tvorili nekako aristokracijo »proletarskega« sovjetskega režima.

Velika demokratska komedija v Moskvi

Varšava, 20. jan. Vrhovni svet URSS, ki po novi ustavi pravkar v Moskvi zboruje, je vprizoril veliko komedijo, da dokaže svetu, kako da je Rusija zdaj v resnici postala demokratska država. Vsi govorci, ki so jih imeli člani te zbornice, so šli prej skozi cenzuro Stalina samega, ki želi v inozemstvu napraviti vtis popolnega soglasja ruskega naroda z njegovo diktaturo. Govor predsednika zunanje političnega odseka Zdanova (o katerem je »Slovenec« včeraj poročal) je bil sestavljen v Stalinovem kabinetu, ki je hotel z njim izpodmakniti stolec Leonu Blumu, da ga onemogoči v francoski socialistični stranki in jo spravi pod vodstvo komunistov, ki so drugo vlado g. Chaumetpasa sprejeli z veliko skrbjo. Drugi govorniki so po nalogu Stalina poveljevali »demokratsko« ustavo sovjetske Rusije. Eden izmed njih je razlagal dejstvo, da večina članov vrhovnega sveta URSS pripada zloglasni GPU, na ta način, češ da »rusko ljudstvo neizmerno ljubi obdobjanja vredne čeliste, ki branijo domovino pred notranjimi sovražniki...« Seveda ti govori nimajo nobenega drugega namena, kakor da na nek način izbrisejo porazni vtis, ki ga v inozemstvu napravljajo neprestane krvave obsodbe in streljanje Stalinovih nasprotnikov v komunistični stranki. Drugi namen teh govorov pa je ta, da bi se podprle boljševiske stranke v inozemstvu oziroma komunistične parlamentarne skupine, zlasti ona v Parizu, ki je zelo v zadregi, če jo v parlamentu sprašujejo, kako da more ponujati roko katoličanom v imenu demokracije, ko pa v sovjetski Rusiji ne mine dan, da ne bi na stotine in tisoče ljudi deportirali, vrgli v ječo ali pa postrelili.

Rabe'j nada'ju'e svoje delo

Kako malo odgovarja temu poveljevanju »demokracije« v sovjetski Rusiji dejansko stanje, za to podaja Stalin spet nove dokaze. Čiščenje v diplomatskem zboru Rusije se nadaljuje z neumljenostjo. Že cel mesec se pogrešali v službi dr. Bekzadijana, Stalinovega rojaka, ki je bil svojčas poslanik URSS v Budimpešti. Bekzadijan je bil ves ta čas zaprt v zloglasni Ljubanki, pretekli petek pa so ga ustrelili. Čiščenje pa se vrši tudi med komunisti, ki so doma v inozemstvu in uživajo gostoljubnost sovjetske Rusije. Že veliko teh komunistov je izginilo neznanu kam. Ene so poslali v Sibirijo ali v centralno Azijo, druge pa postrelili in za zelo srečne se štejejo tisti, ki so obsojeni le na ječo in prisilna dela v evropski Rusiji. Prizadeti so tisti inozemski komunisti, ki so se upali kritizirati Stalinov režim. GPU je te dni zaprla klub latiških komunistov, potem ko je napravila v njem natančno preiskavo. Zaplenila je veliko kompromitirajočega materiala in tudi ustavila latiški komunistični list.

Pri čiščenju lanskega leta pa se je zgodilo, da so vrgli iz komunistične stranke in odstavili od njihovih javnih funkcij mnoge člane, za katere se je pozneje izkazalo, da so nedolžni. Prav tako pa

munizem osnova. Zveza narodov je imela nalogo vzgajati narode k miru, k složnosti, h kulturnim reševanjem nastajajočih sporov. Komunizem noče ne miru, ne složnosti in ne obstoječe kulture. In zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: ko je vstopila sovjetska Rusija v ženevsko hišo, se je začel razpad, kakor začne goreti kup slame, ako vtakneš vanj ogenj.

Ob razvalinah Ženeve triumfira danes edino — sovjetska Rusija, ker je svoj cilj dosegla.

Če bodo torej države, ki vodijo svet, v zunanji politiki začele iskati novih potov, da preprečijo svetovni požar, ki se pripravlja, bo morala biti njihova prvenstvena briga, da presekaajo vsako zvezo s komunistično sovjetsko Rusijo, da zavrejo strupeni dotok iz te države in da skušajo organizirati mednarodno življenje z narodi, ki si želijo miru, in brez tistih, ki jim je sovraštvo in razkroj osnovno gibalno.

Velika mirovna tvorba, nada narodov pred 20. leti, je razpadla, žrtev razkrojevane strupa idej, ki mir odklanjajo. Če hočemo, da bodo nova pota manj razočarljiva, naj se nikar ne ponavlja napaka iz leta 1928, da bi narodi, ki hočejo živeti, spustili v svojo sredo tvorbo, ki hoče njihovo smrt.

so tudi zaprli in se masčevali nad njihovimi starši, prijatelji in sorodniki, kakor je to pri sovjetskem režimu navada. Deloma se je to zgodilo iz psihoze strahu, ki vidi sovražnike Stalinovega režima tudi tam, kjer jih ni, deloma pa so se nekateri komunistični veljaki skušali izogniti preganjanju in kaznim od strani Stalinove policije, ker so sami opozicionaleci, ali pa so se bali, da se ne bodo kakšne njihove nepremišljene besede v takem smislu tolmačile, in so zato hoteli zapirati nedolžne tovariše. Zato je zdaj izšel vladni dekret, ki to grozi, pozivlja, naj lokalni sovjeti s takim postopanjem prenehajo in naj proti takim fanatičnim pometajem režima uvedejo kazensko postopanje, ker se ravno med njimi nahajajo najhujši sovražniki režima! Tako bo ta dekret samo še povečal število žrtev Stalinove strahovlade in ne pomeni nobenega omiljenja režima, kakor so to preveč lahkoverni simpatizerji sovjetske Rusije v Evropi tolmačili.

Bitka za Teruel še traja Francova letala bombardirala Barcelono

Salamanca, 20. januarja. AA. (Stefani) Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da se je bitka okoli Teruela tudi včeraj nadaljevala z zelo zadovoljivim izidom. Vsi protinapadi so bili uspešno odbiti. Sovražnika smo zapodili v beg in mu prizadejali velike izgube. Naše čete nadzirajo sedaj vso dolino reke Alfrandre. Vsi protinapadi na levem krilu so bili odbiti. Sovražnik je imel velike izgube. Naše čete so včeraj ujele več sovražnih vojakov, med njimi tudi poveljnika sovražnega odseka pri Muletou. Naše letalstvo je bombardiralo sovražna gnezda in tudi kolone, ki so se umikale. Izgube sovražnika so bile velike.

Barcelona, 20. januarja. AA. (Havas) Snočnje uradno poročilo pravi, da je na teruelski fronti bitka v polnem teku.

S Palme de Mallorca so prišla nad Barcelono tri trimotorna letala in metala na mesto bombe težkega kalibra. Tudi Valencija je bila včeraj dvakrat bombardirana, toda škoda ni velika in tudi žrtev ni bilo.

Barcelona, 20. januarja. b. Včerašnji napad nacionalističnih letal na Barcelono je imel hude

posledice. Šest nacionalističnih bombnikov, ki so bili razdeljeni v dve eskadri, so se neopaženo približali opoldne mestu ter z velike višine vrgli bombe v samo središče Barcelone. Bombardiranje je trajalo komaj 95 sekund. Šest sedemnadstropnih hiš v sredini mesta je bilo poškodovanih. Dopolisnik »United Pressa« je ugotovil, da je bilo vrženih 11 težkih bomb po najmanj 300 kg težine. Razvaline dajejo točno smer, v katero so letela nacionalistična bombna letala. To je bilo največje bombardiranje nacionalističnih letal na Barcelono in na mesta sploh, odkar divja španska državljanska vojna. Velika bomba se je zarila globoko v zemljo in šele nato eksplodirala ob strašnem tresku. Bombe so izkopalje 5 m globoke luknje, katerih premer doseže 17 m. V središču mesta so zaradi hudih eksplozij popokale vse šipe, vrata pa so bila vržena iz tečajev. Poškodovane zgradbe so povsem moderne in so bile zgrajene iz betona in jekla.

Iz uradnega komunikeja se vidi, da so nacionalistična letala priletela iz Palle de Malorce. Komaj je prebivalstvo prišlo iz podzemskih zavetij, pa je že prispela vest, da so nacionalistična letala bombardirala tudi Valencijo ob 1 popoldne.

Brez uspeha

Nemčija je posredovala za mir na Daljnem vzhodu

Tokio, 20. januarja. AA. (DNB) Na izredni konferenci pokrajinskih guvernerjev, ki se je danes sestala v navzočnosti vsega kabineta, je princ Konoje orisal smernice za duhovno mobilizacijo japonskega naroda po nastopu novega stadija japonsko-kitajskega spora. Med drugim je knez Konoje dejal, da se kitajska vlada ni zmenila za ustrežljivost Japonske in tudi ne za nemške zasluge, temveč se je odkrito pridružila sovjetski ruski politiki. Zdjaj bo Japonska skupaj z novo kitajsko vlado zgradila novo Kitajsko. Japonska želi sodelovati z vsemi narodi, ki sami žele sodelovati z Japonsko za nadaljevanje miru na Daljnem vzhodu. Toda kriza na Daljnem vzhodu se bo znatno poostрила, če bodo druge države še nadalje agitirale ali podpirale protijaponske struje na Kitajskem.

Tokio, 20. januarja. AA. (Stefani) List »Niši Niši« pravi v svojem uvodniku, da je svoje zadnje sklepe o kitajski nacionalni vladi japonska vlada sprejela, ko so Kitajci odklonili mirovna pogajanja z Japonsko, ki jih je Nemčija dobrohotno posredovala. List pravi, da bo Japonska zaradi neiskrenosti maršala Čangkajskega podpirala razvoj pejpinskih vlade, po drugi strani pa piše, da bo Japonska po izjavah predsednika vlade Konoja spoštovala pravice in koristi drugih držav na Kitajskem.

List »Asahi« se bavi v svojem uvodniku z obiskom Sunfoa v Moskvi in pravi, da ne bo nobena država več dala Kitajski pomoči in tudi Sovjeti ne, ker so kitajski dohodki padli na tretjino njihovih prejšnjih dohodkov. List pravi, da pomeni preži-

ranje kitajskih zahtev podpiranje dela za ohranitev miru.

Tokio, 20. januarja. b. »Azaki Šimbun« poroča, da se na severu Mandžurije vrši koncentracija sovjetskih čet. V tukajšnjih političnih diplomatskih krogih je vest vzbudila veliko vznemirjenje. Podrobnosti o koncentraciji sovjetske armade še niso znane, vendar pa se je po zanesljivih vesteh doslej koncentriralo že nad 100.000 vojakov na sovjetsko-mandžurski meji.

Chautempsova opora v parlamentu

Pariz, 20. januarja. c. Popoldne se je sestalo k seji parlamentarno vodstvo levičarskih strank, ki je nekako vodstvo francoske ljudske fronte. Na seji je bila soglasno sprejeta resolucija, naj Chautempsova vlada izjavi še naprej politiko ljudske fronte. Po seji so pooblastili delegacijo, ki je odšla v palačo Matignon obvestiti Chautempsa o sklepih predsedstva.

Dunajska vremenska napoved: Menjaje oblačno, solnčno, ponoči hud mraz.

Zagrebska vremenska napoved: Poslabšanje s porastom oblačnosti.

Zemunska vremenska napoved: Vlažno vreme bo še nadalje trajalo v vsej državi. Oblačno z dežjem v vzhodni polovici, na jugu bo pa jasno. Toplota brez posebne spremembe.

Samo sporazumno se morejo rešiti delovna vprašanja

Govor ministra Cvetkoviča v Sarajevu

Ob koncu ankete, o kateri poročamo na 3. str. je med drugim dejal:

Gospodje! Mislim, da je delo ankete uspelo in da je prav, da smo jo sklicali. Minuli so časi, ko je veljalo načelo: Gospodar je tu, da ukazuje, nameščene naj ga pa uboga. Toda mnogokrat je treba tudi nameščene poslušati. Ni dvoma, da so interesi pri vsakem človeku nad vsemi drugimi. Pogosto sem srečal zastopnike zelo skrajnih nazorov, ki so svoja naziranja izpremenili, ko so zavzeli gnojnito zavarovano mesto. Zapustiti moramo stari okvir in računati s tem, kar je pravično. Približati se moramo socialni pravici, preprečiti hude krivice in s popolnim razumevanjem zastopati pravične interese obeh strani. Najti moramo rešitev v popolnem skladu in odkloniti spopade, ker škodijo obojim.

Izdali smo uredbu o najnižjih mezdah. Uredba ima kljub vsem kritikam vendarle to prednost, da boče preprečiti spopade, ublažiti ostrino teh spopadov in preprečiti škodo na obeh straneh. Vidite, gospodje, tudi v socialistični Franciji je prišlo do sklepa, ki je zanimiv in o katerem je treba misliti. Zahtevajo namreč uvedbo tajnega glasovanja pri sklepanju o stavki. Kaj pomeni to? Pomeni, da poistim način, kako naj preprečijo gotove spopade. Prijatelj sem delavskega razreda, prijatelj sem delavca, vendar jih pa moram prositi, naj upoštevajo, da pogostokrat s svojimi pretranimi izjavami pretrirano agitacijo in s neprimernimi dejanki, ki nimajo nobenega smisla, škodijo delovnemu razredu, da izgubljajo čas in delajo izgube.

V ravnanje s človekom je treba vložiti več čustva, več socialne pravice. Dobro vemo, da naše gospodarstvo ne more živeti brez soglasja med glavnino in delovno močjo, da ne more uspevati in napredovati, če ga ne bomo vodili v popolnem sodelovanju.

To so bili razlogi, ki so dovedli do sedanje ankete. Imeli smo dve komisiji, delo prve komi-

sije, je obrodilo dokaj slabe sadove, druga komisija je pa rodila ugodne rezultate. Razumljiv je hudi položaj obrtnikov, zlasti enega dela obrtnikov. Mislim, da je v interesu obrtnikov, če pokažejo dobro voljo in da tudi delavci pokažejo polno razumevanje hudega položaja obrtnikov. V tem primeru bi delo te komisije rodilo gotove uspehe.

Gospodje, gotovo je to, da je zloraba, če delo traja 12 do 14 in celo 16 ur na dan. Če bomo našli tu rešitev, smo že dosegli svoj uspeh.

Gospodje, tu so omenjali brezposelnost in namigavali na podpore, ki jih delimo. Mislim, da je to vprašanje zelo važno. Mi delimo milijone, vendar pa pri sedanjem sistemu, ki ni v interesu delavskega razreda in tudi ne gospodarstvenikov, ne moremo dati več. Miloščino moramo odklanjati, ker ni dostojna človeka. Najti moramo načine, da denar porabimo v produktivne namene, ne pa da denar delimo v obliki miloščine. Po mestih moramo ustvariti delavske falange, ki bodo prejemale denar za delo.

Glede samoupravnega vprašanja sem za to, da dovolimo popolno svobodo pri volitvah v samoupravo. V vseh delavskih ustanovah, povsod. Pred tem pa moramo ljudi postaviti na svoja mesta. Te ustanove ne smejo služiti političnim ciljem. Delati morajo samo za potrebe delovnih slojev. V tem oziru bom storil vse, kar je moja dolžnost. Obudim sem ministristvo, ki je doslej spalo. V interesu države in v interesu, da tako rečem, javnega reda in miru v naši državi sem uvedel reforme, da z njimi pokažemo dobro voljo za potrebe države in naroda, ne pa da z njimi izvajam dnevno politiko.

Sklicujoč se na pozitivne rezultate anketnega dela, je minister Cvetkovič nato zahteval od delodajalcev in delavcev, naj določijo po tri svoje zastopnike v ožje komisije, ki naj prouče tehnične strani, ki se bodo pojavile pri izvedbi sklepov te ankete. Govor ministra za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovič so navzoči burno pozdravili. Minister Cvetkovič se je sredi ob 23.40 odpeljal v Belgrad.

Kraljica Marija

na umetniški razstavi, ki so jo organizirale Zene Male Zveze

Belgrad, 20. januarja. AA. Jugoslovanska ženska zveza je kot odsek Male zveze, ki je pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije romunske, organizirala v paviljonu Civijete Zuzorić razstavo slik, kipov in arhitektonskih del češko-slovaških, romunskih in jugoslovanskih umetnikov. Razstavo je obiskala Nj. Vel. kraljica Marija ob 11.20. Pred vhom v paviljon so Nj. Vel. kraljico Marijo pozdravili prosvetni minister Dimitrije Magarašević, trgovinski minister dr. Milan Vrbanić, belgrajski župan Vlada Ilić in ga. Petković, ki je izročila Nj. Vel. kraljici šopek belih vrtnic. Vsi prisotni so prisrčno pozdravili prihod Nj. Vel. kraljice. Razstavo je otvoril prosvetni minister Magarašević, v imenu umetnikov Male zveze se je zahvalila ga. Franciška Pleskova iz Prage, nato si je pa Nj. Vel. kraljica Marija ogledala razstavljenno delo in pokazala zanjo veliko zanimanje. Otvoritvi razstave je prisostvovalo mnogo uglednih osebnosti, med drugimi tudi dvorni maršal Nj. Vel. kralja Boško Colak-Antić, guverner Nj. Vel. kralja Jeremija Jovanović, rektor belgrajškega vseučilišča Dragoslav Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča Rusomir Janković, načelnik vojaško-zemljepisnega zavoda divizijski general Bisković, načelnik zunanje ministristva Smiljanić in mnogo drugih. Nj. Vel. kraljica Marija je ostala na razstavi do 12.10, ko je v spremstvu dvorne dame ge. Dundjerske in adjutanta polkovnika Branka Pogačnika zapustila razstavo med toplimi ovacijami vseh prisotnih.

Nušič na mrtvaškem odru Sožalje dr. Korošca

Belgrad, 20. jan. m. Truplo večerj umrlega največjega srbskega komediografa Branislava Nušića so ponoči prepeljali v Narodno gledališče pri knežjem spomeniku ter ga položili na mrtvaški oder. Danes so se od pokojnika poslavljale številne množice ter šolska mladina vseh belgrajskih ljudskih in srednjih šol, akademska mladina in člani raznih kulturnih in narodnoobrambenih organizacij. Jutri ob 9 bo pogreb. Pri mrtvaškem odru se bo od pokojnika poslovil med drugimi tudi prosvetni minister Magarašević. Med opravljanjem mrtvaških molitev se bo mrtvaški sprevod pomikal po belgrajskih ulicah v saborno cerkev, kjer bo za Nušičem žalno opravilo. Pred saborno cerkvijo bo govorilo več govornikov, na kar se bo žalni sprevod razvil po belgrajskih ulicah na novo pokopališče. Pred odprtim grobom se bosta poslovila v imenu kluba neodvisnih književnikov Vesnić Rado in v imenu združenja književnikov, umetnikov in intelektualcev Dušan Matić.

Belgrad, 20. jan. AA. Zastopnik predsednika ministrskega sveta in zunanje ministrista, notranji minister dr. Anton Korošec, je poslal družini pokojnega Branislava Nušića naslednjo izjavo sožalja:

Nušičevi družini, Belgrad! Prosim vas, da ob smrti Vašega vrliga soproga in zaslužnega književnika in nacionalnega delavca Branislava Nušića izvolite sprejeti v imenu kraljevske vlade moje osebno in najiskrenejše sožalje. Zastopnik predsednika ministrskega sveta in zunanje ministrista dr. Korošec.

Zastopnik predsednika vlade in zunanje ministrista, dr. Korošec, je danes ob 12 tudi osebno obiskal rodno pokopališče Nušića in izrekel sožalje ge. Nušičevi vdovi in svojem imenu in v imenu vlade.

Večer u osl.-čs. lige

Belgrad, 20. jan. m. Tukajšnja Jugoslovanska češkoslovaška liga je priredila snovi na Kolarčevi ljudski univerzi večer, ki ga je posvetila češkoslovaški vojski. Večer je prisostvovalo mnogo naše generalitete. Govorilo je več govornikov, med drugimi vršilec dolžnosti predsednika odbora Hofmannovič, rez. podpolkovnik Lujo Lovrić, tukajšnji odvetnik Slovenec dr. Zdravko Vigele in češkoslovaški vojni ataše polkovnik Mali. Vsi govorniki so poveljevali vrline češkoslovaške vojske in podajali pregled razvoja češkoslovaške oborožene sile. Predavanje so spremljale skriptne slike z zadnjih proslav, ki so bile v Pragi ob priliki 20. letnice ustanove češkoslovaške armade.

Romunija gre na volitve

Nove protiizborske odredbe

Bukarešta, 20. januarja. TG. Vse romunske stranke se že pripravljajo na volitve, ki so razpisane za parlament dne 2. marca, za senat pa dne 4. marca. Dosedaj so svojo udeležbo pri volitvah najavile naslednje stranke:

Združena nacionalno-liberalna stranka (Tatarescu-Bratianu), Romunska fronta (Vajda Vojevod), stranka »Vse za Romunijo« (železna garda, ki jo vodi Codreanu), narodno-kmečka stranka (Maniu) in radikalna kmečka stranka.

Narodno-kmečka stranka je prijavila pri vrhovnem državnem sodišču nekaj pritožb, kjer dokazuje protiusustavnost razpusta komaj izvoljenega parlamenta.

Vodja nacionalno-liberalne stranke je bil danes sprejet v avdienti pri kralju Karlu. O vsebini tega razgovora javnost ni bila obveščena. Vzbudil je vseobče zanimanje.

Obšinske in okrožne volitve bodo postopno med 20. februarjem in 30. marcem.

List »Cuventul«, ki so ga pred štirimi leti ustavili, ker je simpatiziral z železno gardo, je danes z dovoljenjem oblasti začel ponovno izhajati. Cuventul poroča, da se pripravljajo zakonski načrt o ponovni uvedbi obvezne cerkvene poroke.

Delovno ministristvo je odredilo, da bodo v bodoče izključeni iz bolniških blagajn vsi židovski zdravniki.

Z odlokom ministra za vede se rabinom, ki nimajo romunskega državljanstva, ne bo podajalo dovoljenje prebivanja v Romuniji in bodo morali v kratkem zapustiti Romunijo.

Po razpustu delavskih zbornic so zdaj s kraljevim dekretom razpustili tudi kmetijsko, industrijsko in trgovinsko zbornico.

Egipt je dobil kraljico

Kairo, 20. januarja. AA. (DNB) Danes dopoldne ob 11 je bila poroka kralja Faruka in Faride Zulfičarjeve. Poroko so oznanili s fanfarami in s 101 topovskim strelom. Poroka se je izvršila po mohamedanskem obredu v palači Kurben, tako da sta kralj in nevestin oče podpisala zakonsko pogodbo. Prišli sta bili za kralja predsednik vlade Alimajer in vrhovni mojster ceremonijal Zulfičar-paša. Sele popoldne bo ena izmed kraljevih tet prišla po mlado poročenko na stanovanje njenih staršev. Kraljevski par priredi danes popoldne velik sprejem za sorodnike obeh družin.

Pogajanja med Italijo in Anglijo

London, 20. januarja. AA. (DNB) V zunanjem ministristvu je večerj zunanji minister Eden sprejel italijanskega veleposlanika Grandija. Njun razgovor je bil dolg. »Daily Mail« piše, da so italijanski krogi prepričani, da je sedaj prišel čas, da se naj začne pogajanja za zboljšanje odnosajev med Italijo in Veliko Britanijo. Zato ni izključeno, da bo sir Robert Vansittart, ki mu je že bila določena misija, naj gre v Rim, res odšel v Rim in se tam sestal z Mussolinijem.

28 otroških trupel še pod razvalinami

Montreal, 20. jan. AA. Havas: Poročajo iz St. Hyacintha, da so izpod ruševin samostanske šole izvlekli še dvoje trupel. Dosedaj so torej potegnili izpod ruševin 19 otroških trupel. Manjka še 28 učencev, 15 ranjencev so prepeljali v bolnišnico in od teh jih pet najbrž ne bo moglo prenesti poškodb.

Dunaj, 20. jan. AA. (DNB) Porota je obsodila na 4 in 3 mesece težke ječe dve osebi, ki sta izdelovali v velikanskem številu kljukaste križe iz lepke.

Irška — pred ciljem

Ugoden potek pogajanj med Irsko in Anglijo

London, 20. januarja. TG. Izšlo je uradno poročilo, v katerem ministristki predsednik Chamberlain javlja, da so »pogajanja med predsednikom Irske De Valero in Chamberlainom začasno prekinjena. Na dnevnem redu so bila sledeča vprašanja: Obramba, trgovinska politika, plačila Irke v povračilo za izvedbo agrarne reforme, združitve Južne in Severne Irske in končno ustavni odnosi med Irsko in britanskim imperijem. Čeprav dosedaj ni bil dosežen sporazum glede naštetih, med seboj povezanih vprašanj, sta obe stranki mišljenja, da so pogajanja že

Pristojbine za vžigalnike

Belgrad, 20. jan. AA. Monopolska pristojbina za vžigalnike za leto 1928. Po čl. 18 pravilnika o umetnih vžigalnikih so dolžni lastniki vžigalnikov plačati do konca januarja monopolsko pristojbino 100 din za tekoče leto. Pristojbina se plača tako, da si vsak lastnik vžigalnika kupi posebno znamko, ki se nalepi na ustrezajočem mestu potrdila (izkaznice). Ker je za tekoče leto že minila polovica tega roka, se opozarjajo lastniki vžigalnikov, da si nabavijo te znamke do konca januarja, ker jih pozneje ne bodo mogli več kupiti. Poudarja se, da potrdilo (izkaznico) brez znamke za tekoče leto po koncu januarja ne velja več in da groze lastniku takšne izkaznice kazenske sankcije zakona o državnem monopolu. Znamke se lahko dobe v Belgradu, v vžigalniškem skladišču in v drugih mestih povsod pri prodajalcih vžigalic na debelo. Glede točnega naslova najbližje prodajalne vžigalic na debelo naj se interesi obrnejo do oddelka finančne kontrole.

Pravilnik o zamenjavi obveznic 7% posojila iz l. 1921

Belgrad, 20. jan. AA. Finančni minister je na podlagi pooblastil točke 7. čl. 12 finančnega zakona za proračunsko leto 1927-28 izdal pravilnik za zamenjavo obveznic 7%-nega investicijskega posojila iz leta 1921. Zamenjava obveznic po tem pravilniku se bo začela 1. februarja t. l. Izplačilo obresti se bo v bodoče vršilo na osnovi kuponov novih obveznic. Ker se prvi kupon št. 33 s teh obveznic plača počeni s 15. marecem t. l. je v korist lastnikov teh obveznic, da jih zamenjajo z novimi pred 15. marecem t. l., ker ta dan izgube obveznic stare emisije svoje pravice do obresti in tudi ne morejo služiti za amortizacijo. Po 15. marecu t. l. se bodo transakcije na domačih borzah s temi obveznicami vršile samo z novimi obveznicami tega investicijskega posojila. Državni uradi in samoupravne ustanove ne bodo po 15. marecu t. l. sprejemale v kavejio, depozit, zastavo ne na nobeni drugi podlagi obveznic 7%-nega investicijskega posojila iz leta 1921 stare emisije, temveč samo nove obveznice istega posojila. Zamenjava starih obveznic za nove je obvezna in se ima izvršiti od 1. februarja t. l. do 14. septembra 1922.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. jan. AA. Davčni oddelek finančnega ministristva je na zahtevo davkarja izdal pojasnilo, po katerem se ima na kamen, sekan v kocke, ki se rabijo za tlakovanje ulic in cest, plačati skupni davek po št. 593 tarife o skupnem davku na poslovni promet. Davkarje so dobile nalog, da se pri odmeri in izterjavanju tega davka strogo drže gornjega pojasnila.

Belgrad, 20. jan. AA. V sredo, 19. t. m., je bila v angleško-jugoslovanskem otroškem sanatoriju v Sremski Kamenici velika koncertna zabava za male bolnike. Udeležilo se je mnogo gostov iz Belgrada in Novega Sada.

Belgrad, 20. jan. m. Na predlog generalne direktcije državnih železnice je davčni oddelek finančnega ministristva izdal odlok, da se cesti Zagreb—Ljubljana in Zagreb—Maribor uvrste konkurenčni cestam državnih železnice.

Drobne vesti

Rim, 20. jan. b. Uradno poročajo, da je sovjetska Rusija ustavila plačila Italiji. Poudarja se, da je Italija doslej vedno izplačala vsako poročilo v sovjetski Rusiji in da je njena bilanca popolnoma uravnotežena. Rusija pa dolguje Italiji velike vsote, ki presega nekaj deset milijonov lir.

Dunaj, 20. jan. AA. Havas: Avstrijska zvezna vlada se je opravičila pri nemškem poslanstvu zaradi nastopa kneza Ernesta Hohenberga, ki je kakor je znano, te dni razbil ploščo s kljukastim križem pred prostori dunajskega zastopstva nemških državnih železnice. Mislijo, da je s to opravičbo avstrijske vlade incident odstavljen z dnevnega reda.

Tallin, 20. jan. AA. (DNB) Volitve za novi estonski parlament so razpisane na dneva 24. in 25. februarja.

Pojasnilo

Naš večerajšnji uvodnik, »Nov centralistični izum«, o preureditvi državne tiskarne v Belgradu na strogo centralistični podlagi je zmoten v toliko, v kolikor se v njem trdi, da je uredba o državni tiskarni že v veljavi. Naknadno smo se informirali in zvedeli, da ta uredba še ni uredba, temveč samo načrt, o katerem bi bilo šele razpravljati. Načrt pa je takšen, da se ministristva za prosveto g. Dimitrije Magarašević z njim še ni solidariziral, ampak je to samo načrt uradniške komisije, ki je imela nalogo, da ga izdela in predloži ministru na odobrenje.

Kandidatne liste za senatne volitve so vložene — brez JNS

Belgrad, 20. jan. m. Po poročilih, ki so nocoj prispela v prestolnico, so za bližnje senatne dopolnilne volitve vložili že povsod kandidatne liste, ki jih bo 11. Devet jih ima JRZ, dve pa bivša SDK, ki se senatnih volitev udeležuje v savski in primorski banovini. V teh banovinah bivša SDK računa na uspeh. Ostale politične skupine, kakor srbijanska združena opozicija, JNS, hodžerovci in ljutičevci, se volitev niso udeležile, ker ne samo da nimajo nobenega upanja za kak uspeh, temveč nimajo niti toliko svojih volilcev, da bi sploh mogli izpolniti kandidatno listo. Iz teh razlogov se je tudi tako trudila srbijanska združena opozicija, da bi pregovorila bivšo SDK, da bi se tudi ona abstinirala, da bi na ta način dala srbijanski združeni opoziciji možnost, da bi svojo neudeležbo pokazala javnosti kot politično demonstracijo. V še slabšem položaju je JNS, ki med ljudstvom sploh nima več zaslombe in skuša z največjimi težavami obdržati še maloštevilne pristaje po mestih. Pa tudi tu se njene vrste strahotno redčijo iz dneva v dan, kar je pokazal zadnji sestanek v Belgradu, kjer so po enomesečni agitaciji mogli zbrati komaj par sto udeležencev, pa še tem so vsakemu posebej poslali vstopnico, brez katere nihče ni mogel v zborovalno dvorano.

Osebne vesti

Belgrad, 20. jan. m. Z odlokom socialnega ministrista sta postavljena za sekundarna zdravnik v 8. skupini: dr. Dragotin Panković in dr. Zdravko Zdravilišev v Topolovici in dr. Rudolf Delkoti v splošno bolnišnico v Ljubljano. Za tehničnega uradnika je v 9. skupini postavljen na higienskem zavodu v Ljubljani dr. Stane Kaudus, do sedaj uradniški pripravnik.

Domači odmevi

Ne tožite preveč

Včeraj je imel centralizem teoretično smolo. »Slovenec« je naperil nanj iskren uvodnik, ki dovolj jasno pove, da mi centralizma ne maramo; po čudnem naključju pa se je zgodilo, da je tudi »Jutro« isti dan napisalo uvodnik o istem predmetu, o centralizmu. Tudi »Jutro« konec koncev pravi, da nam centralizem zavija vrat in nas bridko ovira v napredku. Po dolgih letih smo torej Slovenci le prišli do nekega vprašanja, ob katerem so se mnenja sešla, in to vprašanje je silno važno za državo, za nas kot narod, in tudi za »Baršijor«. Če bi ob tej priliki postavili vprašanje, kdo je vsega centralizma kriv, kdo mu je botroval ob rojstvu, bi to ne služilo drugemu kot k še večji samozavesti in drznosti centralizma; mi bi gonili krivca, kateremu itak ne moremo storiti drugega, kakor da ga ozmerjamo in naženemo z odpadnikom, izdajalcem in podobno. Centralizem sam pa bi nam ostal. Če bi se vpraševali, čemu se »Jutro« tako izogiba izrazu »naš narod« in raje pravi »naša celokupna javnost«, bi tudi za centralizem ne bilo nič nevarno, dasi je tako izražanje dvoumno. Tudi vprašanje, ali so Živkovič, Jevtič, dr. Angjelinovič, Banjanin i. dr. za centralizem ali za »široke« (ne enostavne) samouprave, tu ni na mestu, sicer pa »Jutro« o njihovi smeri ve več kot mi. Hočemo opozoriti samo na to, da sta v državi dva centralizma; eden je uradnega značaja, drugi pa prostovoljnega; eden je političen in gospodarski, drugi pa kulturni in celo svetovno-nazorski. »Jutro« je večerj hkrati s »Slovencem« nastopilo proti gospodarskemu, uradnemu centralizmu. Ta centralizem pa je za omlajenje jeze pri ljudstvu in za svoje olepševanje iznašel cele organizacije, ki ga bod krinko kulturni, nacional-

nih, telesno vzgojnih nalog proslavljajo, delujejo pa v isti smeri kakor uradni centralizem, le da so — prostovoljne, ko pa so imeli oblast iznajditelji in največji zagovorniki centralizma, so bile pa kar ukazane. V teh letih centralizma so te organizacije, ki so vedno na konju, kadar je treba zagovarjati ali braniti centralizem, izvabile iz državljanov že milijonske članarine, sami prostovoljni prispevki za vzdrževanje in olepševanje centralizma. In »Jutro« take državljanke hvali kot nekaj boljšega in za državo bolj zaslužnega. Težko se bo boriti proti uradnemu centralizmu, obenem pa vzdrževati prostovoljnega; težko se bo hudovati nad davčnimi upravami, da izterjajo preveč davkov in jih preveč zvesto pošiljajo v žrelo centralizma, obenem pa za temi prisilnimi milijoni pošiljati v isto smer še prostovoljne in potem to nezrelo početje še slaviti kot nekaj več, kakor vztrajno delo »Jutro«. Centralizem se nič ne ustraši, če se gospodarstveniki okrog »Jutro« vzdignejo proti njemu samo takrat, ko se dotakne njihovih žepov, v vseh drugih vprašanjih so pa zanj. Med »Gorenjcem« iz Kranja in »Slov. narodom« iz Ljubljane se je komaj zaključil spor, ali naj ima v slovenskih šolah prednost srbski ali slovenski jezik (na področju srbskih šol se taka vprašanja ne pojavljajo) in »Slov. narod« je razsodil za — srbski jezik. Dnevna vprašanja namreč dovolj dogodkov glede jezika, pisave, vere, vzgoje, ob katerih bi se morala »naša celokupna javnost« odločiti, ali je za centralizem ali je proti njemu, in v vseh teh vprašanjih »Jutro« »našo celokupno javnost« navdušuje, naj bo za centralizem, češ, da je to lepo in zaslužno. Centralizem vse to ve, ve, ve, tudi, da okrog žepa ni dobrodošel, toda dokler ima zagovornike in vzdrževalce v vseh drugih vprašanjih, se ne boji za svoj obstoj, s prostovoljno izvajano propagando in vseh drugih poljih bo tudi svoje poseganje v gospodarstvo proglasil za

žednostno delo in — kaj se pritožuješ ti, ki bi mu moral plačati tisočake, če navdušuješ svojega brata, naj mu od svojih prihrankov plača nekaj dinarjev? Tu se bo treba odločiti; tudi »Jutro« bo moral nastopiti proti vsemu centralizmu, da bo res proticentralistično.

Proti mešanim zakonom

»Glasnik islamske verske zajednice« priobčuje članek izpod peresa g. Fehima Spahie, brata prometnega ministrista, o mešanih zakonih z ozirom na islamsko versko zajednico in jih odločno obojso. Pravi, da je med muslimani samo še kmet odopen proti tej razvadi. Mešani zakoni da so za njihovo versko zajednico zlo, čeprav jih šerijatska sodišča trpe. Piše hvali dubrovniški katoliški tednik »Narodna zvesta«, ki je pozval hrvatske katoliške fante in dekleta, naj ostanejo zvesti svoji katoliški cerkvi in naj ne sklepajo mešanih zakonov. Podoben poziv bi morali nasloviti tudi na muslimane, ki hočejo stopiti v mešan zakon. Na koncu piše pravi, da šerijatska sodišča sicer trpe, da se muslimani proci z nemuslimani, nikakor pa ni mogoče dopustiti, da bi se muslimanka poročila z nemuslimanom.

Kandidatura dr. Krnjeviča

Znano je, da je dr. Mačkovo politično vodstvo za senatne volitve v februarju kandidiralo tudi dr. Jurija Krnjeviča, ki pa se trenutno mudi še v Švici. Nekateri krogi so bili radovedni, ali se bo dr. Krnjevič vrnil pravočasno v domovino ali ne. Na to je dr. Krnjevič v neki izjavi pojasnil, da se mudi v Ženevi zaradi točno določenega posla in da se bo vrnil v domovino, kadar bo ta posel opravil. Njegov povratak pa da prav nič ni odvisen od kandidature ali izvolitve.

Zdravje Maribora v številkah

Maribor je zdravo mesto — Ljudsko gibanje v preteklem letu

Maribor, 19. jan. Tukajšnji mestni fizikat je izdelal za pretečeno leto zanimivo statistiko, iz katere so razvidni podatki o zdravju in bolehanju Mariborčanov. Iz številk, ki jih statistika navaja, je razvidno, da Maribor kljub naraščajoči industrializaciji še vedno krepko brani svoj nekdanji sloves kot eno najbolj zdravih mest v naši državi. Sicer je res, da narašča število obolenj in smrtnih primerov od tipičnih proletarskih bolezni, zlasti od jetike, vendar pada ta porast predvsem na okolico in se na področju mesta samega tako ne pozna. Pripisati e to predvsem skrbni pažnji mestnega fizikata, ki budno zasleduje vse te pojave ter jih skuša v kali zatreti; obenem pa dela fizikat z roko v roki z mestnim socialno-političnim uradom, tako da se v primerih, kjer preti obolenost zaradi bede, pomaga, kolikor je to pač najbolj mogoče spričo sredstev, ki so v te namene na razpolago. Statistika pa nam daje tudi pravo sliko o ljudskem gibanju v minilem letu, ki iz poročil mariborskih župnih uradov ni točno razvidna, ker obsegajo mariborske župnije tudi veliko področje mariborske okolice.

Poročilo se je lani 336 parov. Rodilo se je v lanskem letu 328 Mariborčanov, 57 nezakonskih, 6 pa mrtvorojnih. Umrla pa je lani 395 Mariborčanov. Umrli so torej v mestu precej presegla naravni prirastek ter bi Maribor sčasoma popolnoma izumrl, če ne bi imel stalnega močnega priliva z doseljevanjem. Lani se je doselilo v Maribor 391 oseb več kakor odsejlo. Mariborčani umirajo zelo stari. Največja umrljivost je v starosti od 50 do 70 let. V prvem mesecu jih je umrlo 20, v lanskem letu 26, do starosti 5 let 69, od 5 do 15 let 25, od 30 do 50. leta 153, od 50 do 70 leta 191, nad 70 let pa 154. Zanimivi so vzroki smrti. Od prirojene življenjske slabosti je umrlo 17 Mariborčanov, od pljučnice 36, od jetike 35, difterije 4, trebušnega tifusa 1, od okuženih ran 16, od drugih infekcijskih bolezni 6, od stekline 1, od kapi 27, od organske srčne napake ter obolenih krvnih žil 113, od raka 33, ostalih naravnih smrtnih primerov je bilo 77, smrtnih poškodb po naključju 12, samomorov 14, 2 pa sta padla kot žrtvi uboja. Kakor je iz navedenih števk razvidno, je še vedno največja morilka Mariborčanov srčna napaka in obolenost žil. Ne da se tajiti, da je oboje v precejšnji zvezi z dobrim in močnim vinom, ki ga mariborska okolica prideluje ter ga Mariborčani radi v obilni meri srkajo. Pljučnica je potem na drugem mestu, na tretjem pa jetika. Nevaren konkurent jetiki postaja rak; število smrtnih primerov zaradi raka se od leta do leta množi. Prav pogosta je tudi kap, kar je zopet v zvezi z alkoholom. Prav neznatna pa je bila umrljivost v lanskem letu običajnih epidemičnih morilk, ki zahtevajo zlasti na deželi največ žrtev: difterija, škrlatinka, tifus itd. V tem se vidi, kolikoga pomena je delo mestnega fizikata.

To delo se zrcali iz naslednjih števk: lansko leto je fizikat razkužil 209 sob, 19 kuhinj, 10 predsob, 49 soških sob, 2 stranišči, 1 greznico ter je porabil zato 200 kg formalina, 165 kg spirita, 4 kg amoniaka, 18 kg lizola, 140 kg apna in 10 kg žvepla. Poleg tega je prepeljal z infekcijskim vozom v bolnišnico 50 Mariborčanov in 63 tujih občanov.

kor je iz navedenih števk razvidno, je še vedno največja morilka Mariborčanov srčna napaka in obolenost žil. Ne da se tajiti, da je oboje v precejšnji zvezi z dobrim in močnim vinom, ki ga mariborska okolica prideluje ter ga Mariborčani radi v obilni meri srkajo. Pljučnica je potem na drugem mestu, na tretjem pa jetika. Nevaren konkurent jetiki postaja rak; število smrtnih primerov zaradi raka se od leta do leta množi. Prav pogosta je tudi kap, kar je zopet v zvezi z alkoholom. Prav neznatna pa je bila umrljivost v lanskem letu običajnih epidemičnih morilk, ki zahtevajo zlasti na deželi največ žrtev: difterija, škrlatinka, tifus itd. V tem se vidi, kolikoga pomena je delo mestnega fizikata.

To delo se zrcali iz naslednjih števk: lansko leto je fizikat razkužil 209 sob, 19 kuhinj, 10 predsob, 49 soških sob, 2 stranišči, 1 greznico ter je porabil zato 200 kg formalina, 165 kg spirita, 4 kg amoniaka, 18 kg lizola, 140 kg apna in 10 kg žvepla. Poleg tega je prepeljal z infekcijskim vozom v bolnišnico 50 Mariborčanov in 63 tujih občanov.

S socialne ankete v Sarajevu

Sarajevo, 19. jan. Včeraj pozno zvečer so komisije, o katerih je »Slovenec« že pisal, končale delo. Danes pa se je nadaljevala anketa. Na plenumu so zastopniki delodajalcev in delojemalcev poročali o zaključkih komisij.

Za delodajalce je prvi poročal g. Mišić, da v komisijah ni prišlo do sporazuma, ker so delodajalci ostali pri svoji zahtevi, da ostane v veljavi v trgovinskih in obrtniških podjetjih 10 urni delovni čas, ki se mora eklatantno z odpiralnim in zapiralnim časom.

Prav tako pa so tudi delojemalci z vso odločnostjo zahtevali 8 urno dnevno delo. Ta osemurni delovni čas se mora uveljaviti v vseh obrtniških in trgovinskih obratovalnicah in mora biti neodvisen od odpiralnega in zapiralnega časa. Delavci

vsem zadosti znano, kako naši sosedje in inozemci sploh radi zgrabijo za vsako priliko, ki se jim mudi, da kritizirajo naše nedostatke in zmanjšujejo ugled, ki si ga tako težko pridobivamo na mednarodnih tleh.

Naš ugled in ponos zahtevata, da se take stvari ne dogajajo. Mimogrede bodi rečeno, da se poleg uspešne in potrebne akcije za ljubljanski kolodvor in rešitev važnejših prometnih vozlov ne sme tako po mačehovski gledati na druge postaje, ki so tudi potrebne marsičesa; predvsem mislimo tu na Čakovec in Ormož.

Končno bi še radi omenili, da je osebe naše postaje z veseljem sprejelo vest, da se dela na zboljšanju turnusov in povečanju števila osebja in da se je direktorja z zanimanjem zavzela za stvar. Tukajšnje poverjenstvo železničarjev JRZ je že pred par dnevi izročilo posebej izdelano spomenico na pristojna mesta in je upati, da se osebju uresniči zaproseno izboljšanje. Zeleti bi samo bilo, da se postavi tudi vodstvo postaje na stran svojih uslužbencev ter podpre v sporazumu z njimi vse težnje, ki jih je v spomenici predlagalo poverjenstvo. Vsaka drugačna zahteva bi le na pol rešila važno vprašanje povečanja prometa in dela ter bi organizacija pri tem naležala na težkoče, ki bi zahtevale posebnih korakov, da doseže enako zboljšanje za vse vrste službe.

Kratek pregled dosedanjega naraščanja nam narekuje, da se moramo že sedaj oskrbeti, da nas hitro se menjajoči dogodki ne prehitijo in ne najdejo maloštevilne in nepravilne.

Mojstrovna dunajske filmske produkcije po Anzengruberjevem oderskem komadu

Sodelujejo:

Hans Jaray kot župnik

Hansi Stork, Ludvik Stössel in drugi člani dunajskega Burgtheatra ter sloviti deskni pevski zbor Wiener Sängerknaben.

KINO UNION Telefon 22-21

Avtomobilska nesreča

Na državni cesti med Brezno in Marenbergom sta pri km 35.2 trčila skupaj tovorni avto in osebni avtomobil. Tovorni avto je bil polno navorjen in ga je šofiral lastnik g. Rutar iz Marenberga. Vozil je proti Mariboru. Nasproti mu je prišel a precejšnje hitrosti neki osebni avtomobil. Hotela sta se drug drugega umakniti, pa sta na ovinku, kjer je cesta zelo ozka, zadela skupaj. Osebni avtomobil je precej poškodovan. Od potnikov je samo eden ranjen na nogi. Skoraj na istem kraju je pred kratkim neki francoski avtomobil, ki se je hotel umakniti tovornemu avtomobilu, zadel v kilometerski kamen in ga izruval. Seveda je bil tudi avtomobil precej poškodovan. Nujno potrebno bi bilo, da se cesta primerno razširi, ker je bila obeh avtomobilskih nesreč vzrok preozka cesta.

Ogromna skala zgrmela na cesto

Kmalu bi zdrobila avtomobil s štirimi potniki

Na banovinski cesti, ki pelje iz Broda na Kolpi skozi Osilnico v Cabar, se je odtrgala ogromna skala, ki bi kmalu pokopala pod seboj

Za sirotišnico v Mokronogu

Pred tedni je bila v Mokronogu seja okr. JRZ, katere se je udeležilo tudi večje število županov iz Mirovske doline. Na tej seji se je med drugim potovali vprašanji, zadevajoči prebivalstvo Mirovske doline, obravnavala tudi zadeva sirotišnice, za katero so delegati vseh petih občin mokronoškega sodnega okraja predlagali, da bi bila v Mokronogu, kjer bi bila kakor nalašč za to priprava mokronoška graščina, katero bi navedene občine kupile in s pomočjo banovine in drugih ustanov preuredile za sirotišnico. Kajti dejstvo je, da so sedanje občinske ubožnice, ki morejo sprejeti le par ljudi, absolutno premajhne in sedanjim razmeram ne odgovarjajo.

štiri osebe z avtomobilom vred. Skala je zasula cesto in je ves promet ustavljen.

Avto taksi iz Delnice je peljal štiri osebe v Cabar. Ko so se zvečer okrog pol osmih vrnili, so prešli vas Ložec in zavili v sotesko reke Kolpe, ob kateri se vije cesta. Tedaj so začeli strašno lomljenje kamna in oglušujoč trušč. Šofer je hitro ustavil avtomobil, da vidijo, kaj je. Za seboj so zagledali ogromno skalovje, ki se je valilo čez cesto v Kolpo. Prišli so komaj sto metrov daleč od mesta nesreče. Tako so ušli gotovi smrti, ki je že držala roko nad njimi. Škoda je velika, ker je porušen občestni zid in poškodovana cesta. Sedaj je zaposlenih 30 delavcev, razstreljujejo ogromne skale čistijo cesto.

Pokojninsko zavarovanje časnikarjev

Minister g. Cvetkovič se mudi te dni v Sarajevu, kjer je obiskal razne socialne in higienske ustanove, ki spadajo pod njegov resor. Obiskal so ga tudi nekateri predstavniki JRZ, s katerimi se je posvetoval. Minister Cvetkovič je obiskal mestni magistrat v Sarajevu ter je daroval 30.000 din za reveže in brezposelne v mestu. Obiskal so ga predstavniki zasebnega socialnega zavarovanja in zahtevali, naj se v Sarajevu osnuje pokojninski zavod. Minister je ob tej priliki obljubil, da je ta stvar že rešena in da dobi Sarajevo samostojni pokojninski zavod. Rešitev tega vprašanja bo že ta mesec objavljena. Minister Cvetkovič so obiskali tudi zastopniki sarajevskih časnikarjev, da se pri njem informirajo o vprašanju pokojninskega zavarovanja časnikarjev. Minister Cvetkovič je izjavil, da je pogodba za pokojninsko zavarovanje časnikarjev že gotova ter da bo najkasneje objavljena do konca meseca marea tega leta in sicer povoljno za časnikarje.

Drzen roparski napad

Ropar odnesel ubogemu kmetu 6000 dinarjev

Žužemberk, 19. januarja.

V torek, 18. januarja je šel 68-letni Zurec Jože iz Jame v Novo mesto na semen, da bi tam kupil par volov. Ker pa ni dobil primerne živine, se je vrnil domov, ne da bi kaj kupil. Ze v Novem mestu je opazil nekega moškega, ki se je sumljivo vrtel v njegovi bližini. Tudi na poti domov mu je omenjen sledil. Ko pa je prišel v vas Dvor, je šel Zurec najprej še malo k stolarju Tomatu, kjer je povedal, da ni ničesar kupil in da ima 6.100 dinarjev denarja. Kmalu nato se je napolnil domov v vas Jamo, ki leži na drugi strani Krke.

Ko pa je prišel do starih Auerspergovih razvalin, ga je napadel neznan mož, ga zgrabil z eno roko za vrat, z drugo mu je pa hotel zamašiti usta. Ker pa je bila tema, je napadalec Zureca slabbo zgrabil in pri tem vtaknil Zurecu prst v usta,

katerega je Zurec zgrabil z zobmi in začel pri tem kričati. Napadalec se je nato z vso silo vrgel na Zureca in mu vzel ves denar ter zginit z njim. Ljudje so sicer slišali vpitje, pa so le mislili, da je tam kak pijanec. Šele potem so prišli na kraj napada fantje, ko ni bilo več sledu o napadalcu. Tam so dobili Zureca ki je ležal na tleh in je bil ves podplut s krvjo.

Tragično je pri vsem tem to, ker se je Zurec preživljal samo s tem, kar je pridelal pri živini in je sedaj brez vsakega denarja in brez živine. Za napadalcem še ni nikakega sledu. Upajo pa, da bo kmalu prišel v roke pravice, ker ima močno ranjen prst.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Danes premiera!

Kirchfeldski župnik

Prekrasen film iz življenja mladega vaškega župnika in njegovih župljanov. Veliko je samozatajevanje in globoka je ljubezen tega dušnega pastirja. Vsi ga spoštujejo, dokler se podlemu obrekovalcu ne posreči uničiti to srečno harmonijo na vasi. Prepozno pride spoznanje — župnik odhaja težko je vsem slovo od prijubljene duhovnika, toda v srehi njegovih zvestih župljanov je zagorel ogenj večne ljubezni.

Predstave ob 16., 19-15 in 21-15 uri.

Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

Ni treba dalje, vseeno bodo našle veliko, da se kaj nauče. Ko sem zapuščal hotel — palača, kjer so sovjetski državljani prav tako številni kakor tuji —, sem videl slepega, ki se je držal dečkove rame in vetopil. Obadva sta bila zelo snažna, oblečena v pestro južnjaško obleko. Vratar ju je zapazil in se naglo približal.

»Nikar sem kaj, tovariš. V hotelu si.«
»Vem,« je odgovoril slepec. »Sobe iščeva. Mali te truden.«

Poliznil čuvaj se ni dal upogniti.
»Drugod išči, tu ni mesta za vaju...«
»Nikjer ni več prostora. Poslali so naju dalje.«
Nato je iz žepa potegnil šop bankovcev.

»Vidiš, da lahko plačam...«
Ljudje so šli mimo, ne da bi se usavljali. Zajtrk v Moskvi je pozen. Čepice in plašče so puščali v oblazinjeni vetopali v veliko dvorano, odkoder je bilo slišati muziko. Fantek se je stiskal k ometu in tiho prosil s svojimi velikimi črnimi očmi.

»Ne,« je odločno zagodrnjal vratar. »Tu nimata česa iskati.«

»Ali kam naj greva?«

»Meni nič mar. Pomagajta si...«

Spominjam se, da je orkester igral »Vesele fantek«. Prišlo je deževati. In slepec je odšel, ti-paje s palico po pločniku. V tem trenutku sem se zmislil na lepo geslo v Njagorolovem: »Proletarci vseh dežela, združite se.«

II.

Neznanemu delavcu.

Poslušaj me, tovariš... (Saj ti je prav, da te tako imenujem). V SSSR je namreč tak običaj. Vidi, da sem bil jaz delavec, čeprav moje roke niso žuljave.)

Poslušaj me in trdno bodi uverjen, da je vse resnično, kar ti bom povedal. Naj ti govorim čisto nepristransko, ne glede na razred, marveč zgolj zato, da mi poestane laže pri srcu. Še nekaj ti zaupno povem: nikdar se nisem udeležil volitev. Vidiš, ne prihajam k tebi kot strankar, da bi te pridobil na svojo stran. Kakega političnega nazora nisem imel nikoli, jaz mu celo nasprotujem. Borim se zoper sebičnost, zoper zatiranje in krivico, zoper laž. Pri vsem svojem delu so mi plačilo psovke. Toda prihaja miz dežele, ki jo obožuješ, ne da bi jo poznal. In smatram za svojo dolžnost, da ti povem in razjasnim vse, kar sem videl.

Pripovedovali so ti, da v sovjetski Rusiji go-spodarijo delavci.

Ali to ni res.

Lagali so ti v obraz.

Sovjetski delavci se pokore kakor naši. Trudijo se bolj kakor pri nas in pasove si zatezajo še bolj kot tukaj —

Skomigljaj z ramami in morebiti mrmraš, da sem podkupljen.

Vendar me poslušaj, zagotavljam te, da ne pretiravam. Tristo zelenih, če bi te imel pred seboj, bi mi kmalu verjel. Zgrabil bi te za suknjčič in bi ti iz mojega glasu in pogleda spoznal, da sem

iskren. V tem trenutku pa imam le pero, ki ti morem z njim blizu.

Resnico ti hočem predočiti, to se pravi: resnico, ki sem jo spoznal in našel. Prišel sem do nje poštenim potom, kajti nisem imel ob svoji strani službenih vodnikov, ki bi me spremljali po sodiških in tovarnah, po vaseh in tržiščih. V dokaz, da nisem vezan, ti bodi dejstvo, da sem odšel iz Moskve, ne da bi prejel eno samo kopejko.

Vse sem počeno plačal: vlak, bivanje v hotelu, uporabo vozil in čolna, klavir in vodko, gledališče in podzemsko železnico. Nikomur nisem nič dolžan.

Ne poznam samo enega rdečega romarja, ki česa podobnega ne bi mogel trdit.

Nekega jutra sem v dvorani tovarne za konzerve pričakoval ravnatelja, da bi se prepričal, ali pravilno sodim. Mimogrede sem se ustavil ob stenskem dnevniku podjetja — nekaj pisanih ali tipkanih listov, okrašenih mestoma s kako nespretno riabo — in v iznenadnosti me je zapuščala vedra volja. Od vsega začetka sem se z veliko radovednostjo predajal iluziji, da proniknem v dušo tovarne (ali pisarne, bolnišnice, šole, vojašnice) in tudi zdaj mi je bilo docela jasno, da tile listi prav za prav služijo edinole šefom pri nadzorstvu, deloma pa tudi tudi delavcem, ki mislijo, da kdo njihovo kritiko resno jemlje. V tem stenskem dnevniku sem enako kakor drugod našel beležke iz poklicnega področja, priložbe zoper hrano, neizogibni elavosep domačega pesnika, pa tudi aramotilne napise, ki jih v »kapitalističnih tovarnah bereš kvečjemu po straniščih.« Tovarišica Aleksandra Aleksandrova pleše na računovodstvu, namesto da bi opravljala svoje delo. Ali: »Tovarišice tajnice, ki si mažejo ustnice, naj bi rajši nekoliko pazljivoje udarjale po tipkah.« Med sabo niso po sebnno obzirni. »Ali tovariš skladiščnik nemara misli, da bo spé postal stahanovec? Naj se vendar urno suče pri pomenjanju.« In karikaturist z nekaj

potezami nariše krmežljavega zaspanca. Vsako maševanje dobi prostor v listu. V nekaterih podjetjih je stenski list kakor sramotni stebel in vsakdo pričakuje s tesnim srcem, kdaj bo bral med drugimi tudi svoje ime. Nihče ni varen. Delavec ovadi inženirja, ako ta ni član stranke. Nikjer se ti ne bo zgodilo, da bi lasten tovariš brez pametnega razloga tako spletkaril proti tebi. Dovolj je, da ne zahaja na tečaj Politične gramatike.

Sredi porogljivega nasmeha sem zapazil ravnatelja z zaskrbljenim obrazom. Tik za njim je stopal možki, z raztresenim pogledom in trepetajočimi ustnicami, se je plašno oziral okoli sebe. »Tovariško sodišče« ga je obtožilo, da je »zubežnik z dela« in da je brez dovoljenja izostal dva dni.

»Tako hudo?« sem vprašal. Zbegani obraz obsojenca me je presunil. »Da,« je odgovoril ravnatelj z močnim glasom, da bi skril čustvo. »Nobena tovarna ga ne sme več zaposliti.«

»Kaj pa potlej ž njim?«

Ni odgovoril, le z ramami je skomignil.

Ce dobi policijski vizum, bo pobil iz Moskve. V Ural pojde, tam primanjkuje ročnih delavcev. Če ne, bo povečal število »ilegalnih«, ki jih GPU preganja, dokler v kakem kotu ne vzmajejo konca.

Spet so enega »likvidirali« —

Ob tem odkritju sem postal pozoren, poizvedoval sem dalje in kmalu sem se prepričal, da ni sovjetska disciplina nič manj težka niti bolj prostovoljna kakor v kapitalističnih državah.

Takšen tovariš je na priliko tajnik Komso-mola. Vse si lahko dovoli in nihče mu ne more do živice. Ce pride sosed po krivdi podzemsko železnice pet minut prepozno, ga sprejmejo z očitanjem. Tretjega vržejo ven. Če vrh tega še kak nasprot-nik napiše v zapisnik« Nima potrebne discipline pri delu, se nihče več ne bo zmenil zanj. Zajela ga bo ulica, zgrabil glad.

Nasprotno so ti pravili? Nič se ne čudim. Ali verjem, da so lagali.

Lopahong - apostol Kitajske

Življenje in delovanje katoliškega Kitajca

Pred dnevi je prinesel naš list kratko sporočilo, da je bil v Šanghaju ubit znani Lopahong, »apostol Kitajske«. Danes prinašamo o tem velikem možu naslednjo sliko njegovega življenjskega dela:

Nekega dne je srečal odličnega Kitajca na cesti v mestu Šanghaju berača, polnega gnojnih ran. Zasmilil se mu je siromak in hotel ga je spraviti v eno tamkajšnjih bolnišnic. A vse so bile prenapolnjene in usmiljenemu Samaritanu ni ostalo drugega, kakor da je vzel siromaka na svojo dom in tam skrbel zanj. Zaradi tega so mu domači nadeli naslov »kralj beračev«. Pa kmalu se je ta naziv uresničil v višji meri...

Lopahong, — on je namreč bil ta odlični Kitajec, — je s tem dejanjem pričel svoje karitativno delovanje, katerega danes občuduje ne le vsa katoliška, ampak tudi drugoverski svet. Takrat je Lopahong živel v zelo skromnih razmerah in ni vedel, kje naj dobi sredstev, da bi blažil bedo. Zadnji denar, ki ga je še imel, je izdal za kip sv. Jožefa, ki je postal njegov zaščitnik in priprošnjik. Naslednjega dne, ko je postavil ta kip na vidno mesto svojega stanovanja, je že prejel v dar 3000 kitajskih dolarjev. S tem denarjem je pričel svoja velika podjetja.

Zgradil je veličansko bolnišnico sv. Jožefa, ki obsega 16 velikih poslopij, kjer je prostora za 2000 oseb. V bolnišnici so razni oddelki: za dojenčke, za slepce, za onemogle, za jetnike, za padla dekleta. Poleg tega je osnovna in obrtna šola za 400 otrok. Sredi vseh poslopij pa stoji cerkev sv. Jožefa s 1000 sedeži. Leta 1932. je sezidal bolnišnico za jetične. Še istega leta bolnišnico Srca Marijinega. Vseh njegovih šest bolnišnic oskrbuje v rednih razmerah 5000 oseb. Njegova ambulanca pa oskrbuje dnevno 6000 bolnikov, večinoma iz najrevnejših slojev.

Julija lanskega leta je bila odprta dekliška srednja šola, za katero je izdal 4 milijone dolarjev. Poslopje ima prostora za 1000 učenk, je najmodernejše opremljeno in ima tudi internat za pet sto učenk.

To so suhe številke, ki pa vendar dajo slutiti veličansko delo požrtvovalne ljubezni. Nehote se vpraša človek, kje je dobil tako ogromna sredstva. Njegova plemenitost in ljubezen do ubogih mu je pridobila veliko prijateljev in podpornikov v poganskih in mohamedanskih vrstah. Ko je bil n. pr. pred leti poklican v Nanking, da tudi tam postavi veliko bolnišnico, mu je budistični mestni svet dal

60.000 dolarjev, mohamedanski župan mu je pa sam dal 40.000. Nikdar ni imel posebnih skrbi za sredstva; zaupno se je zatekel k sv. Jožefu in vse je prišlo ob pravem času.

Delal je do zadnjega. Saj je imel v načrtu veliko sirotišnico za 4000 otrok. In prav v teh dneh strahote, ki jih je preživljal Šanghaj, so ga naprosili vsi okoliški škofje, naj ustanovi centralni odbor v pomoč ranjenecem in beguncem. Da je zadnje dni napel vse sile, da se takorekoč izrpa v ljubezni do ubogih, je razumljivo. Sredi ogromnega dela, ki je bilo do zadnjega diha posvečeno Bogu, Cerktvi in ubogim, ga je zadela morilčeva roka.

Pa to je le ena stran njegovega dela. To je le karitativno delo, s katerim si je zaslužil naziv »Moderni Vincencij« ali »Kitajski Ozanam«. Je pa še znan po svojem požrtvovalnem delu v katoliški akciji. Po pravici mu moremo dati še tretji naziv: Mož katoliške akcije.

Ze kot mlad mož je pred 25 leti razvijal svoje apostolsko delovanje. Že leta 1904. je poučeval reveže katekizem. L. 1911 je zbral malo družbo katoličanov, ki naj bi se pod geslom: »Delati in trpeti«, posvetili delu v katoliški akciji. Sam je bil vseskozi duša apostolskega dela. Zato je bil upravičeno imenovan za predsednika Vsekitajske katoliške akcije. — Sam je hodil vsak dan po bolnišnicah in učil otroke kakor odrasle krščanskega nauka, krščeval in tolažil bolnike. Posebno skrb je posvečal jetnikom. Nepristano je obiskoval mestne ječe ter spreobračal in krščeval obsojence; to skoro vedno s popolnim uspehom. Vstop mu je bil odprt ob vsaki uri v deset bolnišnic, tudi protestantskih in poganskih, v štiri mestne ječe in tri mestna zavetišča. Poganski uslužbenci so ga klicali k bolnikom celo, ne da bi ga ti zahtevali.

S katoliško akcijo v njegovem okraju Šanghaja je letno krstil do 20.000 odraslih poganov in otrok. Samo v letu 1935. v letu velikih povodnj so jih krstili 40.000. Ko je lani njegova katoliška akcija praznovala 25-letnico, so ugotovila približno 300 tisoč krstov. Koliki uspehi!

Pa to še ni vse. Kot vpliven Kitajec, ki si je pridobil simpatije s svojim karitativnim delovanjem, je odločilno posegal v javno življenje v prid katoliške Cerkve. Saj je bil ravnatelj vseh mestnih električnih podjetij in mestnega vodovoda, ravnatelj paroplovne družbe, predsednik trgoveke zbornice in član mestne uprave v Šanghaju. Leta 1934. je protestiral, ko je hotela vlada v novo ustavo uvesti omejitve verske svobode. Uspeh je bil dosežen. Drugič je spet posredoval, ko je vlada hotela omejiti lastninsko pravico Cerkve in spet, ko je šlo za lastninsko pravico katoliške akcije. Vselej je s svojim vplivom dosegel ugodno rešitev za katoliško Cerkev.

To bi bil bežen pregled njegovega javnega dela. Koliko dobrega je storil v svojem zasebnem življenju, bo ostalo našim ljubečim očem prikrto. Omeniti pa je treba še nekaj.

Temu ali onemu bi se moglo zdeti, da je vse

Švedska razredna loterija

Švedska država doslej ni imela vpeljane razredne loterije. Ker pa Švedi tudi doslej radi stavijo v loterijo, stavijo pač v dansko razredno loterijo. Danska ima od svoje razredne loterije menda kakih 7 milijonov danskih kron letnega dobička. In švedi računajo, da je med temi 7 milijoni vsaj 2 milijona kron švedskega denarja. Zato so predložili švedskemu parlamentu predlog, naj se s 1. januarjem leta 1939 tudi na Švedskem vpelje razredna loterija, ki bo, kakor Švedi upajo, vrgla na leto kakih 13 milijonov švedskih kron dobička. Ker ena švedska krona znaša nekako 11 naših dinarjev, bo tedaj razredna loterija na Švedskem vrgla državi v našem denarju okoli 150 milijonov dinarjev. Ustanovili bodo akcijsko družbo, ki pa bo njene delnice imela država.

to njegovo delo le zunanji izraz brez notranje vsebine. A zopet si je težko misliti vse njegovo delovanje brez globokega dušnega življenja. In res v Lopahongu vidimo moža globoke vere in močate krščanske ljubezni. On je bil najprej sam katoličan z vso dušo in srcem in šele iz te globoke notranjosti je izviralo vse njegovo delo. Saj je bil vsak dan pri sveti maši in prejel sveto obhajilo. Navadno je sam stregel s svojim sinom ali kakim prijateljem. Sam s svojo devetčlansko družino je živel skromno, brez vsakega razkošja. Vključ priznanju in častitkam, ki so mu prihajale od vseh strani, je ostal ponižen, ker je hotel služiti le Bogu, Cerktvi in ubogemu narodu. Ko ga je lani sveti Oče visoko odlikoval, je izjavil: »Storil sem le svojo dolžnost. Odlikovanje, ki je bilo meni podeljeno, velja katoliški akciji; kar sem storil, sem storil v imenu katoliške akcije in tako v imenu katoliške Cerkve.« To je pač izjava, vredna velikega moža.

S svojim življenjem in delom je bil Lopahong velika opora misijonskemu delu na Kitajskem. Zdej, ko ga je vsega s delom ljubezni obloženega zadela morilna roka in napravila konec njegovemu plodonosnemu življenju, se nehote vsiljuje vprašanje, kaj bo z vsemi njegovimi podjetji, kaj bo s katoliško akcijo. — Če bodo vojne vihere prizanesle njegovim bolnišnicam in šolam, bodo ostale še naprej v uteho ubogim; ostala bo tudi katoliška akcija, saj je vse zgradil na temeljih vere, na temeljih, ki ostanejo. S svojim zgledom in besedo je vzgojil sinove in prijatelje, ki bodo sposobni nadaljevati njegovo bogato delo. Tako se bo zgodilo, kot se je zgodilo z velikimi možmi v zgodovini, da je on sicer zapustil svet, a njegova dela bodo ostala.

Ob spominu nanj pa si moremo le želeči, da bi Bog še dal katoliški Cerktvi takih mož, da bi vse posvetili delu za katoliško akcijo in blaginjo uboge ljudstva.

Pet hiš je zasul zemejski plaz

Iz Milana poročajo, da se je v kraju Pontedera blizu Pise sprožil velik zemejski plaz. Kakor računajo, se je začelo sedetati več kakor 4000 kubičnih metrov zemlje in se pomikati po strmini navzdol. Grušč in skalovje je zasulo tri hiše, katere so se pod pritiskom težkega skalovja takoj sesedle. K sreči pa se noben človek ni ponesrečil. Takoj nato so se morali izseliti ljudje še iz drugih sosednjih in tudi ogroženih hiš. Ko je nekaj časa kasneje skalovje podrla še dve hiši, sta bili ti dve že prazni, tako da ni nobenih človeških žrtev.

*

Svatje 3 dni zasneženi na Etni

Etna je ognjenik na Siciliji, in sicer je največji ognjenik v Evropi ter obenem najvišja gora v Italiji, saj je skoro 3300 metrov visoka. Tja gori je pretekli dni napravila izlet velika skupina ljudi. Bilo je kakih 120 svatov, ki so po pojedini hoteli obiskati tudi to najvišjo goro Italije. Med svatovski izletniki so bili otroci, ženske in moški. V treh velikih avtobusih so se odpeljali na goro, kamor precej visoko vodi lepa avtomobilska cesta.

Dasi pa je Etna ognjenik, ki bruha ogenj, in dasi leži na gorki Siciliji, je vendar tudi tamkaj zima, dasi navadno niti od daleč ni podobna naši. Letos pa je kakor za nalašč začelo silno snežiti in mesti, ko so svatje dosegli komaj 1100 metrov višine. Avtomobili so nazadnje obtičali v snegu in niso mogli ne naprej ne nazaj. Nato je pritisnil še precej hud mraz, tako da so ubogi svatje v snegu in mrazu ter nazadnje tudi brez hrane morali prebiti tri hude dni. Ko bi ne bila iz doline prišla svatov na Etno na pomoč reševalna ekspedicija, bi bili morali še nekaj dni ostati tam. Kdo ve, kaj bi se bilo še zgodilo. Reševalci pa so svate z največjo težavo izklopali iz zamelov ter jih rešili.

Svatba v egipčanski kraljevski hiši

V Egiptu so se že pred nekaj dnevi začele velike poročne slovesnosti k poroki ondotnega kralja, ki se je večeraj 20. t. m. poročil z gospodično Farido Zulfikar, hčerko sodnika vrhovnega sodišča. — Na naših slikah vidimo ženina, kralja Faruka in nevesto Farido Zulfikar. — Spodaj pa je slika vojaške parade pred kraljevo palačo Abidine v Kairi. Tukaj so ob slovesni zaprisegi egipčanske armade priredili pred kraljevo veliko parade. — Na sliki vidimo oddelek egipčanskih tankov, ki drdvoja mimo kraljevske palače.

Kako brez škode shujšate

Na Angleškem so pred nekaj časa zdravniki začeli priporočati nov način, kako preveč rejen človek lahko shujša, ne da bi mu to škodilo. Dosedanji načini hujšanja so namreč človeku večkrat tako škodovali na zdravju, da je marsikdo zaradi tega umrl. Dosedanji taki recepti so bili pa tudi zaradi tega tako neprijetni, ker je moral človek pošteno stradati, kar je bilo sila hudo tistim, ki niso radi lačni in se ne postijo radi. Torej Angleži, ki radi mnogo jedo, priporočajo ta-le recept: Na dan po-
užij 4 do 5 rezin kruha, namazanega s surovim maslom. Nič več in nič manj. To naj bo vsa tvoja dnevna hrana. V takem kruhu je dovolj snovi, ki so potrebne za človekov organizem, vendar ne toliko, da bi se človek od tega redil.

Madžarski pekovski mojstri, ki so neke to brali, so sklenili iz tega recepta napraviti dobro kupčijo. Sklenili so, da bodo ta način hujšanja po vsem Madžarskem razširjali. Ker se za hujšanje

najbolj zanimajo ženske, kadar je taka moda, ki zahteva vitko linijo, so peki poslali 20.000 Madžarkam tiste krušne rezine, obložene s surovim maslom. Obenem pa so jim poslali natančna zdravniška navodila, kako naj uživajo to hrano, da bo pomagalo. Na koncu so prosili, naj bi ženske v zahvalo za tak dober brezplačen recept pismeno sporočile, kako se je hujšanje po tem receptu obneslo.

In odgovori so prišli: Večina žensk, ki je uživala te rezine in nič drugega, je sporočila, da so čez kake 4 tedne uživajo že toliko shujšale, da so sedaj 4 do 5 kil lažje. Neka dama, ki ni tehtala nič manj kakor 96 kil, sporoča, da je 3 tedne uživala le po 6 decilitrov mleka, 40 dek kruha in 10 dek surovega mela. In je v teh 3 tednih shujšala celih 6 kil! Pri tem pa se sedaj počuti mnogo bolj zdravo in lahko, dasi nikdar ni čutila nobene lakote. Torej skušajte posnemati, če se vam zdi potrebno!

IVANHOE

St. 35.

Isak ne ve, kaj bi

Nazadnje se je Gurth vdal ter je Judu odšel osemdeset zlatnikov na mizo. Naglo je Isak začel preštovati. Ko pa je preštel do sedemdeset, se je njegova skopost hudo spopadla z njegovo bolj-
šo stranjo. Ali naj oprodu res kaj podari? In je štel naprej:

»Ena in sedemdeset — dva in sedemdeset — plemenitost gosp. imaš — tri in sedemdeset — štiri in sedemdeset — tale zlatnik pa je nekam prelahak — pet in sedemdeset — šest in sedemdeset — kadar bi tvoj gospod zašel v zadrego, naj kar pride k Isaku — sedem in sedemdeset — kajpada potrebno je varno jamstvo — osem in sedemdeset — devet in sedemdeset!«
Isak je zopet prenehal in premišljeval, ali naj vsaj zadnji zlatnik da Gurthu. Ko pa je videl, da je tisti zadnji zlatnik kakor sam od sebe z mize smuknil v njegovo mošnjo, se je sladko nasmešnil ter dejal: »Ko se vrneš, ti bo tvoj

gospod prav gotovo kaj lepega podaril! Ali imaš sploh še kaj v mošnji?»

Gurth se mu je veselo zasmel in obraz: »Sveda imam! Skoraj še enkrat toliko, kolikor sem ti izplačal! Le poglej!« Tako rekši je pobral z mize Judovo pobotnico in odšel.

»Rebekah! Je vzdihnil stariček. »Tale dečko me je na vse zadnje še za norec imel! Pa kaj zato! Njegov gospod je pa vendarle dober gospod. In danes si je pridobil veliko bogastvo! Kako sem tega vesel!«

A nihče mu ni odgovoril. Rebeka je bila že odšla iz sobe.

Kranj

Uprava občine Kranj poziva, da se najkasneje do 1. februarja t. l. zgledajo v občinski pisarni: 1. Mladenci, rojeni 1. 1918, pristojni v občino Kranj zaradi vpisa v rekrutni spisec. S seboj morajo prinesiti družinsko polo, vojaške knjižice očeta in starejših bratov, kateri so že odslužili kadroški rok. Za one mladeniče, kateri ne bivajo na teritoriju tukajšnje občine, morajo to dolžnost opraviti starši ali drugi sorodniki. 2. Mladenci, rojeni leta 1920, pristojni v občino Kranj, kakor tudi oni, ki so pristojni v druge občine, a bivajo v Kranju. Za mladeniče, kateri so rojeni v Kranju in bivajo izven tukajšnje občine, morajo to dolžnost opraviti starši. Opozarjajo se tudi starši onih mladeničev, kateri niso bili rojeni v Kranju in bivajo izven tukajšnje občine, pa so si tekom let pridobili domovinstvo v tukajšnji občini, da jih prijavijo zaradi vpisa. 3. Vojni obvezniki, pristojni v občino Kranj, rojeni 1. 1888 do 1915, kateri se smatrajo za vojaško službo nesposobne in želijo, da se jih ob priliki rednih naborov v tekočem letu predstavi rekrutni komisiji.

Na trafikah ob sarkskem mostu bomo začeli že nekaj dni afiširati dnevnega »Slovenca«. Namen afiširanja na tem mestu je predvsem ta, da bodo tudi številni delavci »Jugočeške« lahko brezplačno čitali »Slovenca«.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani

Finančne davčne strokovne knjige. Pred par dnevi smo priobčili priporočilo dveh za vsakega pridobitnika važni knjižni pisatelja Stefana Sušca, načelnika finančnega oddelka banke uprave v pokou. Danes priporočamo nekaj nadaljnjih zelo važnih knjig te stroke. Industrija in trgovina bosta z uspehom uporabljali Zakon o splošnem in skupnem davku na poslovni promet s pravilnikom, uredbami, rezolucijami in finančne ter komentarjem. — Uredba in pravilnik o skupnih banovinskih trošarinah. Cena 240 din. Končno naj še omenimo Naše finančno pravo; vezano 100 din; Naj omenimo še par drugih slovenskih knjig v tej stroki: Dr. V. Murko, Davčne oprostitve in davčne olajšave; nevezana 60 din, vezana 70 din; Zakon o neposrednih davkih, 1931; nevezana 30 din; ter inž. Ogla, Davčno-sodni trgovsko-pisarniški praktični priročnik, ki obsega poleg splošnih določil o davkih še opis vseh neposrednih davkov ter razne vloge, ki so v zvezi s posameznimi primeri neposrednih davkov. Cena vezani knjigi 80 din. — Vse te knjige dobite v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani, kjer so na razpolago tudi vse davčne tiskovine.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 21. januarja; 11. Solška ura; Akademija ob 60-letnici Otona Župančiča, izvajal I. dekl. mešč. šola — 12. Koronice slavnih skladateljev (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Iz naših krajev (pl.) — 14.20 Vreme, borza — 18. Ženska ura; Zena v glasbi (gde. Vida Rudolf) — 18.30 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi in poročila — 19.30 Nac. ura; Stroumayerjeve vesti s Srbijo (dr. I. Nevestić, knjiž.) — 19.50 10 minut za plačnice — 20. Koncert opernih pesnov in napovedov. Sodelujejo: gde. Alda Nolljova in Ravi, ork. — 21.15 Citraski koncert (g. Emil Mezgollits) — 22. Napoved in poročila — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 22. januarja; 12. Druga za drugo se plošče vrtiljo, z njih pa napravi veseli donjoli! — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Druga za drugo se plošče vrtiljo, z njih pa napravi veseli donjoli! — 17. Za delopust! (igra Rad. ork.) — 17.40 Kje in kdaj zapade mladostnik kriminalu (g. Vojko Jagodič) — 18. Slovenski Emanuel kvartet — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19. Napovedi in poročila — 19.30 Nac. ura; Srbski rudarji v Šanjinu v srednjem veku (dr. Vladimir Corović, univ. prof.) — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanjih politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Jože Vombegar; Naš uljanjak, če bi slike zaživele. Revija peserih prizorov po slikah kranjskih čebelnih panjev. Sodelujejo: Rad. igr. druž. in kvintet Hudačtra — 22. Napoved in poročila — 22.15 Veseli zvoki! (igra Rad. orkester).

Drugi programi

Petek, 21. januarja; Belgrad: 20. Igra, 21. Narodne pesmi, 21.30 Ork. koncert, 22.15 Plesna gl. — Zagreb: 20. Klavirske skladbe hrvatskih kompozitorov, 20.30 Zbor in tamburice, 21. Celj. 21.30 Dueti, 22.50 Jazz — Dunaj: 19.25 Zabavna gl., 20. Grillparzerjeva tragedija Breča in konec kralja Otokarja, 22.25 Glasbene novosti — Budimpešta: 19.30 Wagnerjeva opera Tannhäuser — Trst-Milano: 16. Violina, 21. Simf. koncert. — Rim-Barci: 21. Costejeva opereta Kralj od Maksima — Praga: 19.30 Ork. koncert, 20.30 Tragedija Napoleoni sto dni, 22.30 Plošče — Pariz: 20. Filharmonični koncert — Berlin: 19.10 Zabavna gl., 21. Vojaška godba — Ljnsko: 19.30 Staronemške zgodbe o Lubeznosti in smrti — Frankfurt: 19.10 Zabavna in plesna gl., 21.45 Afriške pesmi — Monakovo: 19. Kone. umetne glasbe — Sofija: 19. Nar. pesmi, 19.30 Kvartet mandolin, 20. Flauta, 20.45 Simf. koncert, 22.05 Kitara, 22.30 Lalka in plesna gl. — Strasbourg: 21.30 Ork. koncert.

Maurice Leblanc:

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

Drugi in potem naslednji dan je zopet prišla k Cvetoli Kalvariji. Tedaj se ji je skrivnost, ki jo je obdajala od vseh strani, pokazala najbolj očarljiva in njen sin je pri tem igral vlogo, zaradi katere je lahko sanjala pred cveticami o njem brez sovraštva in obupa.

Peti dan je opazila, da ji gredo zaloge živih h koncu in v sredi popoldneva je odšla v vas.

Tam je videla, da je večina hiš odprtih, ker so bili posestniki prepričani, da se bodo vrnil in odnesli pri drugi vožnji potrebne stvari.

Sree se ji je stiskalo in ni si upala prekorajčiti praga. Na oknih so bile krvonočnice. Velike stenske ure z bakrenimi nihali so še naprej kazale čas v praznih hišah. Oddaljila se je.

Pod neko lopo, ne daleč od pristana, je zagledala vreče in zabojne, ki jih je pripeljala Honorine na čolnu.

»No, sedaj pa ne bom umrla od lakote,« je rekla sama sebi. »Tu je hrane za nekaj tednov in do tedaj...«

Nabrala je v zaboj čokolade, prepečenca, nekaj škotel konzerv, riža, vžigalic in se hotela vrniti v Prieuré, ko se ji je porodila misel, da bi šla prav na drugo stran otoka. Ko bo šla zopet mimo, bo vzela zaboj s seboj.

Proti planoti je vodila senčnata pot. Pokrajina tu ni bila valovita. Iste ravnine, iste neobdelane pustinje brez pašnikov, isti hrastovi gozdovi. Otok se je zoževal in lahko se je na obeh straneh videlo morje, v daljavi pa je bilo razločiti bretonsko obalo.

Tam je bila tudi ograja, ki je šla od ene obale do druge in je služila za ograjo posestvu, ki je bilo zanemarjeno, z dolgim razpadlim zidom,

Vlomilci se znao lepo obleči

Znani ljubljanski detektiv G. Mrhar, ki je dosedaj izsledil že mnogo zlikovcev in tatov, je naletel v neki ljubljanski gostilni v sredo zvečer na sumljivega človeka, ki je pravkar prodal dve krasni, popolnoma novi sraciji iz najfinjšega popelina za 100 din, očitno pa je bilo, da bi jih dal tudi ceneje. G. Mrhar se je prišel pogajati s sumljivcem in ta je naglo popuščal v ceni. Ko je spustil ceno na tako nizko, pod katero je ne bi mogel prodati noben kramar, če bi sploh imel take sracije na razpolago, je G. Mrhar napovedal sumljivcu aretacijo in ga odvedel na policijo. Mož je bil 52-let, star Ivan F. doma s Stajerskega. Povedal je, da je sracije dobil od nekega Toneta, ki je pri njem na stanovanju. Ko so danes prišli stražniki in detektiv na Ivanovo stanovanje, je tam ležal 33-letni bivši mesarski pomočnik Anton Zabkar, doma z Doljskega. Policisti se niso mnogo čudili, saj Zabkarja poznajo kot zelo nevarnega vlomilca. Malo so ga preiskali in se zelo čudili, da je ta Zabkar, čeprav nima že dolgo pošlenega dela, oblečen v najfinjša perila ter popolnoma novo obleko, da ima nov plašč, lepe čevlje in da celo na podveznice, na nogavice in na fino samovoznice ni pozabil. Policija je seveda prepričana, da je Zabkar neke vlomil in odnesel obleko in perilo; nekaj je uporabil zase, drugo pa je dal svojim tovarišem, ki so policiji manj znani, kakor pa on sam, da zanj prodajajo. Policija to zadevo preiskuje. Zabkar seveda neče nič priznati. Ne more pa tudi povedati, kje bi dobil sredstva, da bi si to obleko na pošten način preskrbel.

Guštani

Krajevna organizacija Legije koroških borcev je imela v nedeljo na Fari pri Prevaljah svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo 60 tovarišev. Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju vseh tovarišev, ki so po obširnih poročilih predsednika Gačenika in ostalih funkcionarjev z največjo napetostjo sledili poročilo podpredsednika Legije tov. Marušica. Vsi govorniki so predvsem obravnavali težak gospodarski in socialni položaj, v katerem se nahaja članstvo krajevne organizacije. Nujno je potrebno, da se merodajni krogi zavzamejo, in preskrbe onim, ki so se borili v letih 1918 in 1919 za ta kos zemlje, zaposlitev. Posebno so poudarjali dejstvo, da našim ljudem, med katerimi je mnogo borcev, ni bila še povrnjena vojna škoda, ki znaša po cenitvi komisije okroglo 9 milijonov. Sklenili so zaprositi merodajne kroge za čimprejšnjo rešitev tega vprašanja, ki je eminentne važnosti za ta okraj, ki trpi bedo in pomanjkanje.

Črneče pri Dravogradu

Letošnja zima, »zima voznikov«, je tudi našim ljudem prinesla dela in zasluzka. Visoko nad Črnečami, v Jakobovem gozdu, je lansko poletje pridno pela sekira. Tesači so pripravili okoli 2000 kub. metrov stavbnega lesa, katerega sedaj spravljajo v dolino. Vae hiti za zasluzkom. Zanimivo je gledati, kako sani, težko naložene, pribiže v vas z možem na krmilu. Po kratkem odmoru si naložijo na rame sani in cepin — tehta skupaj 45 kg in s trdimi koraki stopajo v strmino. Tako je zimsko življenje naših sankarjev.

Sah

V šah. klubu »Triglav« je bil te dni končan glavni prvenstveni turnir za leto 1938. Turnir je bil dvokrožen in se ga je udeležilo 8 prvorazrednih klubovih igralcev. Rezultati so naslednji: Prvo mesto in naslov prvaka kluba si je priboril Julij Erker z 12 točkami (od 14 dosegljivih, t. j. 86%). Drugi je Dušan Ferila z 8 in pol točkami, 3., 4. in 5. mesto pa si dele lvo Bajec, arh. Danilo Kocjan in Tone Pograj z 8 točkami, 6. mesto Janko Remškar s 6 in pol točkami, 7. mesto Cvetko Vuga s 4 in pol točkami in 8. mesto Franc Lenart s pol točke.

Novi prvak Erker je vodil ves turnir od početka do konca. S preudarno igro in rutino mu je uspelo, da se je kmalu otresel vseh nasprotnikov in si že po 10. kolu zagotovil prvenstvo. Za drugo mesto se je razvila ogrožena borba štirih igralcev, ki je odločila Ferila drugo mesto.

V ponedeljek, dne 24. t. m. ob 20 se prične v klubovem lokalu v Gradišču 13. Kordišev spominski turnir, ki se igra že četrto leto. Na tem turnirju ima pravico igrati vsak klubov član, ne oziroma se na kvalifikacijo. Ker so razpisane poleg pokala še knjižne nagrade in se turnirja udeležijo vsi najmočnejši igralci, je pričakovati zelo zanimive borbe.

V petek, dne 21. t. m. se vrši brzoturnir za prvenstvo januarja.

širite katoliško časopisje!

z umazaniam dvoriščem, kjer je bilo polno starega železa in butar.

Veronika se je že hotela vrniti, ko se je vsa prestrašena ustavila. Zdelo se ji, da sliši ječanje. Pristuhnila je in poslušala. Znova je slišala isti, bolj razločen glas; bilo jih je še več, kriki trpljenja in klicanje, ženski kriki. Ali torej niso mogli ubežati vsi prebivalci? Začutila je veselje, pomensko s trpljenjem, ko je spoznala, da ni sama na otoku in tudi strah ob misli, da jo bodo morda dogodki zopet potegnili v krog groze in smrti.

Kolikor je mogla soditi, glas ni prihajal od hiše, ampak od srambe, ki je bila na desni strani dvorišča. To dvorišče je zapirala preprosta ograja, ki jo je bilo treba samo suniti in se je škripajoč odprla.

Kmalu so se podvojili klici znotraj poslopja. Najbrž so jo slišali.

Veronika je pospešila korak.

Četudi je bila streha srambe na nekaterih mestih raztrgana, so bili zidovi vendar debeli, vrata pa so bila obokana in ojačena z železnimi drogovi.

Na ena izmed vrat so od znotraj razbijali in klici so bili vedno bolj pogosti:

»Na pomoč!... na pomoč!«

Bil se je najbrž bolj, kajti drugi glas, ki je bil manj vreseč, je škrtal:

»Mož, Cecilija, morda so oni...«

»Ne, ne, Gertruda, tu niso oni! nekdo drugi je!... Odprite vendar, ključ mora biti tam...«

Veronika, ki je prenišljevala, kako bi pomagala, je zares zagledala v ključavnici velik ključ. Samo obrnila ga je in vrata so se odprla.

Takoj je spoznala sestre Archignat, na pol oblečeni, shujšani, podobni zlobnim čarovnicam. Bile sta v pralnici, ki je bila napolnjena z orodjem in v ozadju je Veronika zagledala tretjo žensko, ki je ležala na slami in tožila s skoraj mrtvim glasom. Bila je najbrž njuna sestra.

V tistem trenutku se je ena vsa izčrpana zgrudila na druga, ki so se ji oči mrzlično svetile,

Brežice

Ljudsko gibanje v letu 1937. V preteklem sta bila v naši župniji rojena 102 otroka, in sicer iz domače župnije 59 otrok (34 dečkov in 25 deklic), iz tujih župnij, ki so bili rojeni v bolnišnici, pa 43 otrok (17 dečkov in 26 deklic). Umrla jih je v župniji 117. Iz domače župnije 43 (21 moških in 22 žensk), iz tujih župnij (v bolnišnici) pa 74 (39 moških in 35 žensk). Iz navedenih podatkov je razvidno, da izkazuje župnija lep prirastek 16 rojstev več, kot pa je bilo mrličev. Zanimivo je tudi, da je bilo od 43 domačih mrličev 10, ki so bili stari nad 80 let, to je skoro 25 odstotkov. Najstarejša umrla je bila stara 89 let. Iz tega se vidi, da so Brežice zdrav kraj. Porok je bilo v preteklem letu 12.

Sv. Pavel pri Preboldu

V nedeljo, dne 16. t. m. smo položili v grob g. Vinka Druškoviča, ki je umrl v 72. letu starosti. Rajni je bil posestnik mlina in žage. Bil je skrben oče in je sinovoma in hčerki veliko pripravil. — Naj v miru počiva. Sinovoma in hčerki naše sožalje. — Naša domača gasilska godba je pri pogrebu gosp. Druškoviča drugič javno nastopila. Fantje so se potrudili in zaslužijo priznanje. Lepo bi bilo, ako bi se gasilci privadili slovenskemu poveljevanju. — V Zadržnem domu so nameravali otvoriti kinopredstave. Pa jim zaenkrat ni dovoljeno.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovnanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonoska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Kupimo!

Motorje, dinamo, strujomerce, kabel do 300 qum, rabljeno, kupim. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Generator« 20.349. k

Glasba

Iščemo godbo s 6 možmi za prireditev, ki bo 1. februarja v šolstanku. Ponudbe na naslov: Rudolf Kralj, mizar Šostanj. (g)

Prodamo!

Pristni srbski kajmak v trgovini Pintar, Gospo-svetska 14 (Novi svet). l

Več trgovskih stelaž

pultov, miz in ogledal zaradi selitve takoj prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 861. (l)

Trgovci in gostilničarji

na deželi se opozarjajo, da lahko na drobno in debelo kupijo najrazličnejše železo, porcelanasto in stekleno blago po cenah, znižanih 20 do 50% pod lastnimi nabavnimi cenami iz konkurzne mase B. Žiliča v Ljubljani, Tyrševa cesta 11. (l)

ISČEJO:

Opremljeno sobo iščem v šempetorskem okraju. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Državni uradnik« 839. (s)

Gradl za madrace

vehka izbira od Din 15.— do 45.—, zima v 10 kvalitetah od Din 26.— do 90.—, morska trava kg od Din 2'85 do 3'75, perje kg od Din 15.— do 80.—, puh od Din 120.— do 360.— nudi nova špeci alna rgovina s perilom in nevostinimi opremami

F.I. GORIČAR, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 30

Trgovci in gostilničarji

na deželi se opozarjajo, da lahko na drobno in debelo kupijo najrazličnejše

železno, porcelanasto in stek leno blago po cenah, znižanih od 30 do 50 %

pod lastnimi nabavnimi cenami iz konkurzne mase

B. ŽILIČ-a

v Ljubljani, Tyrševa c. 11

Izbira ni težka

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Mati, oče, hči in sin — vsi bodo kupovali

ROLLTEX

nogavice s ¾ vtkane gume s to-le varstveno znamko

Za vsakdanjo porabo, sport in izlete neobhodno potrebne, ker ni potreba podvez in držalcev in so zelo trpežne. Dobivale se bodo pred Veliko nočjo v vseh boljših trgovinah.

Kupujte lepa in trajna darila novoporočencem

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe za obesiti in postaviti, cele garniture sveč-niki od Din 60'— dalje, slike najrazličnejše velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke. Postrežba točna in solidna.

umolknili in se spogledali. Ista misel ju je obšla. Zdelo se je, da razmišljata. Gertruda je premikala prste, kot bi štela. Na obeh obrazih je rastel strah.

Gertruda je čisto tiho, kot da jo davi, počasi govorila in oči uprla v Veroniko:

»Poglej... da... ujemam se... Ali veste, koliko jih je bilo na ladiah brez mene in mojih sestre? Ali veste?... dvajset... Torej šteje... dvajset in potem Maguenoc, ki je umrl prvi, in nato Anton, ki je umrl za njim... nato mali Franc in Stefan, ki sta izginila, ki sta pa tudi umrla, in dalje Honorine in Marija Le Goff, ki sta tudi mrtvi... Torej šteje... to da šest in dvajset. Račun se ujema, ali ne? Trideset manj šest in dvajset da štiri... Razumete, ali ne? Napolniti je treba trideset krst... Torej štiri še ostanejo... ali ne?«

Ni mogla več govoriti, jezik se ji je zapletal. Vendar so prišle iz njenih ust strašne besede in Veronika je slišala, kako je ječljala:

»No? Ali razumete?... ostanejo štiri... ne štiri, tri sestre Archignat, ki so jih obzidali in zaprli... in vi... Torej ali ne? Štirje križi... saj veste? Štiri ženske na križu... ujemam se... to smo me štiri... na otoku smo same... štiri ženske...«

Veronika je mirno poslušala. Pot ji je obilil vse telo.

Skomizgnila je z rameni:

»No dobro in potem? Če smo same na otoku, česa se bojite?«

»Njih vendar! njih!«

Vzmemirila se je:

»Če so pa odšli!«

Gertruda se je prestrašila:

»Kdo?«

»No... nekdanji prebivalci...«

»Nekdanji prebivalci?«

»Da, tisti, ki so opravljali daritve... tisti, ki so morili moške in ženske... da so delali veselje svojim bogovom...«